

Národný program reforiem Slovenskej republiky 2012

aktualizácia

jún 2012

Obsah

Úvod	3
Opatrenia NPR SR	7
1. Pokračovanie vo fiškálnej konsolidácii orientovanej na ekonomický rast.....	9
2. Podpora rastu a konkurencieschopnosti	10
2.1. Kvalitný ľudský kapitál.....	10
2.1.1. Regionálne školstvo	10
2.1.2. Vysoké školstvo a veda.....	13
2.1.3. Ďalšie vzdelávanie	14
2.2. Inovácie	14
2.3. Podnikateľské prostredie.....	16
2.3.1. Administratívne zaťaženie a regulácia.....	16
2.3.2. Transparentnosť podnikateľského prostredia.....	17
2.3.3. Dopravná infraštruktúra	17
2.4. Zelený rast a energetika	18
3. Riešenie nezamestnanosti a sociálnych dôsledkov krízy.....	21
3.1. Zamestnanosť	21
3.2. Sociálna inklúzia.....	23
4. Modernizácia verejnej správy	24
4.1. Inštitucionálna reforma štátnej správy	24
4.2. Elektronická verejná správa	25
4.3. Transparentné prostredie a vymožitelnosť práva.....	25
4.4. Efektívnejšie zdravotníctvo.....	26
5. Obnovenie normálneho úverovania ekonomiky	27
PRÍLOHA č. 1 – Národné ciele stratégie Európa 2020.....	30

Politické záväzky vlády SR

Vláda SR sa zaväzuje vykonať všetko úsilie na splnenie špecifických odporúčaní Európskej rady. V nasledujúcich dvanástich mesiacoch sa zaväzuje prijať nasledujúce kľúčové opatrenia:

Konsolidácia verejných financií

Vláda SR bude konsolidovať verejné financie tak, aby znížila deficit verejnej správy v roku 2013 pod 3 % HDP. V nasledujúcich rokoch sa predpokladá pokračovanie znižovania deficitu tak, aby sa zabezpečilo konsolidačné úsilie vo výške 0,5 % HDP ročne v súlade s ustanoveniami Paktu stability a rastu. Cieľová hodnota deficitu na rok 2014 bola preto stanovená vo výške 2,3 % HDP a na rok 2015 vo výške 1,7 % HDP. To si vyžaduje pokračovanie v konsolidácii verejných financií aj po roku 2013 tak, aby Slovensko smerovalo k svojmu strednodobému rozpočtovému cieľu v podobe štrukturálneho deficitu vo výške 0,5 % HDP.

Zvýšenie daňovej disciplíny a daňová politika

Vláda SR zavedie opatrenia na zabránenie možnosti páchať daňové podvody a na účinné potrestanie týchto aktivít. Zníži nezrovnalosti v zdaňovaní práce v rámci odlišných typov zamestnania. Zavedie novú centrálnu daň z nehnuteľností na základe ich trhovej hodnoty. Vláda zväží väčšie využitie environmentálnych daní.

Dôchodkový systém

Vláda SR nastaví dôchodkový systém tak, aby spoľahlivo zabezpečil obyvateľov pred chudobou. Pre zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti dôchodkového systému vláda SR uskutoční jeho parametrické zmeny napríklad zmenou spôsobu zvyšovania dôchodkov a pristúpi k zavedeniu väzby medzi parametrami dôchodkového systému a demografickým vývojom. Zároveň postupne posilní princíp solidarity v priebežne financovanom dôchodkovom systéme. Vláda SR ustanoví minimálny dôchodok v závislosti od počtu odpracovaných rokov a opätovne v systéme starobného dôchodkového sporenia uplatní princíp dobrovoľnosti.

Zamestnanosť a trh práce

Vláda SR uskutoční revíziu aktívnych politík trhu práce (AFTP), založenú na reálnom využívaní jednotlivých nástrojov a ich skutočnej efektívnosti. Vláda pritom položí dôraz na znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie. Systém bude zjednodušený najmä obmedzením počtu nástrojov a znížením administratívnej náročnosti pri implementácii AFTP. Vláda podporí predprimárne vzdelávanie v materských školách rozšírením kapacity materských škôl. Vláda zníži daňovo-odvodové zaťaženie pre zamestnancov s nízkymi mzdami. Vláda prehodnotí podporu rodín s deťmi s cieľom zvýšiť efektívnosť štátnej sociálnej podpory a komplexnou revíziou všetkých štátnych sociálnych dávok zjednoduší štátnu sociálnu podporu z hľadiska ich počtu a administratívnej náročnosti.

Kvalitné vzdelanie a uplatnenie na trhu práce pre mladých

Vláda SR prijme akčný plán pre mládež a vytvorí podmienky pre lepšie prepojenie odborných škôl s praxou a vyššiu motiváciu súkromného sektora finančne participovať na odbornom vzdelávaní a príprave. Podporí vykonávanie praktického vyučovania žiakov odborných škôl na pracoviskách fyzických alebo právnických osôb. Kvalitu vyššieho vzdelávania zlepší najmä zefektívnením procesu akreditácie vysokých škôl, zvýšením kvality akademických špičiek a skvalitnením externého štúdia.

Sociálna inklúzia a ďalšie vzdelávanie

Vláda SR posilní výučbu v rámci systému nultých ročníkov základných škôl pre šesťročné deti, ktoré nedosiahli školskú spôsobilosť a prijme opatrenia na začleňovanie detí z marginalizovaných rómskych komunití do predškolského a školského vzdelávania. Vláda SR bude rozvíjať princíp celoživotného vzdelávania s dôrazom na prepojenie jeho jednotlivých subsystémov – formálneho vzdelávania a ďalšieho vzdelávania – neformálneho a informálneho učenia sa. Osobitná pozornosť bude venovaná systému kariérneho poradenstva ako podporného systému pre celoživotné vzdelávanie a budovaniu Národného kvalifikačného rámca pre transparentné uznávanie kvalifikácií na európskom trhu práce a pre posilnenie mobility pracovnej sily. Vláda SR systematicky rozvinie sieť oprávnených inštitúcií pre overovanie odbornej spôsobilosti pre potreby uznávania výsledkov ďalšieho vzdelávania.

Efektívna, spoľahlivá a otvorená verejná správa

Vláda SR prehodnotí súčasnú štruktúru orgánov štátnej správy s cieľom zefektívniť ich činnosť a prispieť k znižovaniu výdavkov vynakladaných na ich činnosť. Vytvorí sa nová štruktúra orgánov miestnej štátnej správy, ktorej dôležitým princípom bude integrácia pôsobnosti tzv. špecializovanej štátnej správy do jednotného štátneho úradu. Posilnia sa analytické kapacity štátu prostredníctvom analytických útvarov na kľúčových rezortoch. Vytvorí sa predpoklady na obnovu dôvery v súdnictvo, zrýchlenie konaní a zvýšenie vymožitelnosti práva pre každého. Vláda vykoná podstatnú revíziu Občianskeho súdneho poriadku a naďalej bude pokračovať v elektronizácii súdnictva.

Úvod

Vláda SR predkladá rozpracovaný Národný program reforiem SR (NPR), ktorým dopĺňa materiál schválený dňa 27.4.2012 a predložený v súlade s rozhodnutím rady ministrov – Ecofin v termíne do 30. apríla 2012 Európskej komisii. Program, ktorý prijala EK, bol pripravený vládou, ktorej mandát skončil 4. apríla 2012. Nová vláda, ktorá bola vymenovaná v ten istý deň, sa zaviazala do konca mája doplniť NPR o také opatrenia, ktoré sú v súlade s programovým vyhlásením novej vlády. Vláda SR v súlade so svojim záväzkom predkladá rozpracovaný a doplnený materiál.

Hlavným cieľom spoločenskej a ekonomickej politiky je dosiahnuť vyššiu kvalitu života. Vláda SR vyjadruje svoj záväzok uskutočniť opatrenia vedúce k naplneniu cieľov definovaných merateľnými ukazovateľmi, s dôrazom na výsledky hospodárskej politiky. Tie je možné dosiahnuť zabezpečením dlhodobu udržateľného ekonomického rastu a tvorbou nových pracovných miest. Prioritné oblasti - (1) vzdelávanie, veda a inovácie, (2) zamestnanosť a sociálna inklúzia, (3) podnikateľské prostredie, (4) transparentnosť a vymožitelnosť práva, (5) zdravie - boli identifikované na základe dekompozície HDP a po zohľadnení niektorých ďalších faktorov, ktoré nemusia nevyhnutne zvyšovať HDP, ale prispievajú k vyššej kvalite života.

Vláda SR sa stotožňuje s dlhodobými cieľmi hospodárskej a spoločenskej politiky Slovenska, na ich dosiahnutie však ponúka odlišné nástroje ako doteraz. Dôležitá je kontinuita v oblasti výziev, ktorým Slovensko čelí a ktorým je potrebné sa venovať. Vláda SR bude realizovať program založený na spoločenskej stabilite, istotách pre ľudí a proeurópskej orientácii. Základným východiskom jej činnosti bude v podmienkach trvalého sociálneho dialógu eliminovať vplyvy krízy a zabezpečiť jednotu ekonomického, sociálneho, politického a environmentálneho rozvoja Slovenska.

Pre naplnenie svojich cieľov a priorít bude vláda vyvíjať úsilie na konsolidáciu verejných financií tak, aby deficit verejných financií bol v roku 2013 pod tromi percentami HDP, podporu hospodárskeho rastu a cenovej stability a na zníženie vysokej nezamestnanosti mladých ľudí a dlhodobu nezamestnaných. Vláda zvýši vymožitelnosť práva a bude systematicky likvidovať korupciu, stabilizuje verejné zdravotníctvo. Posilní sa hospodárska, sociálna a územná súdržnosť Slovenska a založia sa dlhodobé tendencie pre hospodársky, sociálny, environmentálny a vedecko-technický rozvoj Slovenska. Vláda sa otvorí všetkým vrstvám slovenskej spoločnosti aj prostredníctvom vytvorenej Rady solidarity a rozvoja za účasti partnerov sociálneho dialógu.

Kríza odhalila zásadné problémy a neudržateľné trendy v mnohých európskych krajinách a poukázala na vysokú prepojenosť ekonomík členských štátov. Vyššia miera koordinácie hospodárskej politiky v celej EÚ by mala prispieť k riešeniu uvedených problémov, podpore ekonomického rastu a tvorbe pracovných miest v budúcnosti. EÚ očakáva lepšie prepojenie politik vďaka zavedeniu Európskeho semestra, ktorého cieľom je efektívna koordinácia rozpočtových, makroekonomických a štrukturálnych politik členských krajín EÚ. Vláda SR preto posilní spoluzodpovednosť za plnenie strategických cieľov Európskej únie, zároveň však bude dbať na oprávnené záujmy Slovenskej republiky v Európskej únii. Tento prístup je zohľadnený v predkladanom NPR, ktorý reflektuje odporúčania Európskej rady a celoeurópske priority.

Národný program reforiem SR (NPR) prezentuje zámery vlády SR v štrukturálnych politikách. Spolu s Programom stability stanovujú priority vlády SR na nasledujúce obdobie v oblasti hospodárskej a rozpočtovej politiky a definujú opatrenia zamerané na zlepšovanie kvality života, najmä prostredníctvom posilňovania ekonomického rastu a zamestnanosti v súlade s Paktom stability a rastu a stratégiou Európa 2020.

Vláda v predloženom materiály tiež vyjadruje svoje stanovisko k prebiehajúcim diskusiám na úrovni Európskej komisie k politike súdržnosti po roku 2013. Vláda SR sa plne stotožňuje s prioritami stratégie Európa 2020 a s ohľadom na špecifiká SR akcentuje do budúceho programovacieho obdobia tie, ktoré sú kľúčové pre rozvoj slovenskej ekonomiky a vyžadujú si značné finančné prostriedky: (1) základná infraštruktúra, (2) ľudské zdroje, zamestnanosť a sociálna inklúzia, (3) veda, výskum a inovácie s dôrazom na zelený rast.

Príloha obsahuje zoznam štrukturálnych indikátorov s ich cieľovými hodnotami pre rok 2020 a stručnou definíciou. Do NPR bol doplnený nový národný cieľ pre environmentálnu udržateľnosť.

Samostatnou prílohou materiálu je akčný plán, ktorý obsahuje konkrétne úlohy s harmonogramom na plnenie špecifických odporúčaní. Obsahuje znenie opatrení, ich väzbu na jednotlivé odporúčania, formu ich realizácie, termín ako aj gestorov a spolugestorov opatrenia.

Financovanie navrhovaných opatrení bude zabezpečené v rámci stanovených limitov rozpočtových kapitol a je v súlade s Rozpočtom verejnej správy na roky 2012 - 2014 a Programom stability SR 2012. S cieľom ochrániť výdavky podporujúce ekonomický rast sú v rozpočte na rok 2012 zreteľné dve základné a politické priority - dopravná infraštruktúra a vzdelávanie.

Koordinátormi stratégie Európa 2020 v podmienkach Slovenskej republiky je predseda vlády SR a podpredseda vlády a minister financií. Do prípravy a realizácie Národného programu reforiem SR sú primárne zapojení ministri zodpovední za ekonomickú a sociálnu agendu ako trh práce, sociálna inklúzia, vzdelávanie, podnikateľské prostredie, energetiku, životné prostredie, zdravotníctvo, dopravu, regionálny rozvoj, atď. Ostatní ministri, splnomocnenci vlády a zástupcovia ostatných orgánov štátnej správy sa podieľajú na plnení stratégie v rámci spolupráce vo vybraných oblastiach.

Koordinátori stratégie zapojili do prípravy Národného programu reforiem SR aj predstaviteľov hospodárskych, sociálnych a regionálnych partnerov okrem štandardných postupov aj na pracovnej úrovni formou priamych stretnutí s ich predstaviteľmi. Partneri sú zapojení do procesu aj prostredníctvom rôznych neformálnych fór, ako sú napríklad konferencie a semináre. Partneri vrátane akademickej sféry a organizáciami zastupujúcimi občiansku spoločnosť budú oslovení pri samotnej realizácii, monitorovaní a hodnotení realizácie úloh Národného programu reforiem SR. Je dôležité, aby dialóg pokračoval nepretržite ako predpoklad kvalitnej implementácie navrhovaných zmien.

Opatrenia NPR SR

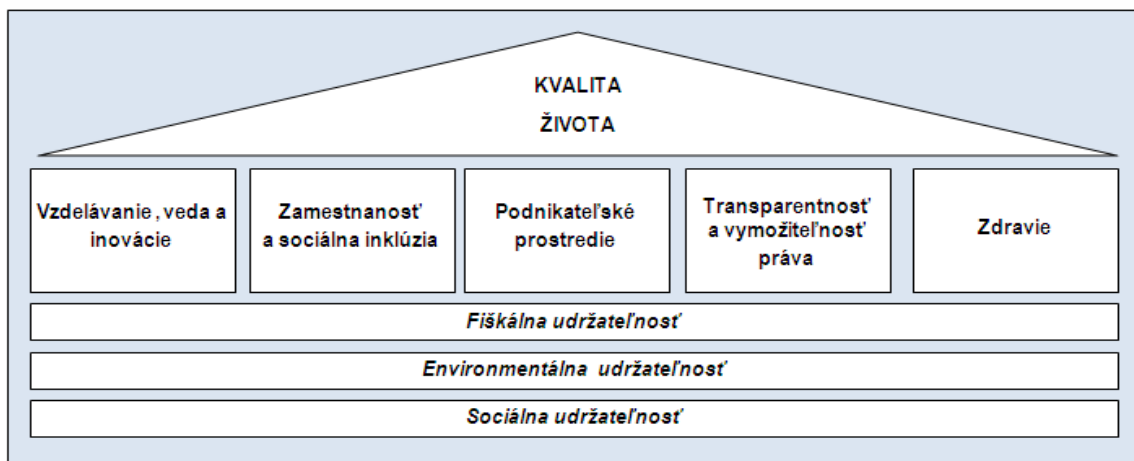
Tento materiál uvádza zoznam opatrení, ktoré bude vláda realizovať v prioritných oblastiach. Prezentované opatrenia reagujú na päť hlavných priorít identifikovaných v rámci tzv. Ročného prieskumu rastu 2012:

- pokračovanie vo fiškálnej konsolidácii orientovanej na ekonomický rast,
- podpora ekonomického rastu a konkurencieschopnosti,
- riešenie nezamestnanosti a sociálnych dôsledkov krízy,
- modernizácia verejnej správy,
- obnovenie normálneho úverovania ekonomiky.

V rámci uvedených prioritných oblastí kladie vláda SR dôraz na politiky, ktoré sú na národnej úrovni kľúčové pre zvýšenie kvality života obyvateľstva, ako základného cieľa hospodárskej politiky SR. Identifikácia týchto národných priorít bola uskutočnená na základe dekompozície HDP. Dekompozícia HDP bola uskutočnená v dvoch krokoch. V prvom kroku bol HDP na obyvateľa rozdelený na tri základné zložky: (1) produktivitu práce, (2) trh práce a (3) demografiu. V druhom kroku boli dve z nich - produktivita práce a trh práce - rozčlenené na ďalšie zložky. Celkovo tak bol HDP na obyvateľa rozdelený na 10 komponentov. Na základe porovnania ich úrovne s vyspelými krajinami EÚ bolo identifikované, v ktorých faktoroch produkcie ekonomika najviac zaostáva a ktoré preto predstavujú najväčší potenciál pre budúci rast HDP na Slovensku.

Dekompozícia HDP priamo poukázala na potrebu zvýšiť celkovú produktivitu v ekonomike, zvýšiť zamestnanosť starších a znížiť nezamestnanosť. V malej podnikateľskej ekonomike je veľmi ťažké zvyšovať celkovú produktivitu faktorov bez zapojenia zahraničného kapitálu a know-how. V strednodobom horizonte je potrebné vytvoriť podmienky pre výraznejšiu tvorbu inovácií na Slovensku. Inovačný potenciál sa vytvára na jednej strane kvalitným vyšším vzdelaním, na druhej strane vhodným prostredím pre podnikanie. Rozklad HDP teda prostredníctvom nízkej produktivity práce nepriamo upozorňuje najmä na oblasti ako vzdelávanie, podnikateľské prostredie, inovácie a informačné technológie.

Prístup k zvýšeniu kvality života v SR

Pri identifikácii priorít boli zohľadnené aj ďalšie faktory, ktoré len nepriamo vplyvajú na rast HDP, ale prispievajú k lepšej kvalite života. Sú identifikované na základe výskumu v ekonómii blahobytu a subjektívnom vnímaní blahobytu. Ekonómia blahobytu má najviac praktických aplikácií vo vzdelaní a zdraví. Priorita kvalitného vzdelania teda vyplýva nielen z materiálnych indikátorov, ale aj z potreby rovnosti šancí. Pri subjektívnom vnímaní blahobytu si zasluhuje pozornosť predovšetkým potreba zvyšovať dôveru v ekonomike, zabezpečiť vymožiteľnosť súdnej ochrany práva a znižovať korupciu, ktorú zlepšuje efektívna a transparentná verejná správa. Subjektívne vnímanie blahobytu je úzko spojené aj so zdravím, zamestnanosťou alebo sociálnymi

vzťahmi. Kým v prvých dvoch oblastiach je úloha hospodárskej politiky zrejماً, v prípade rodiny má len limitovaný priestor.¹

Budúcnosť politiky súdržnosti po roku 2013

V súvislosti s návrhmi legislatívnych predpisov EÚ politika súdržnosti EÚ po roku 2013 by mala byť zameraná na obmedzený okruh prioritných oblastí (pri zachovaní určitej miery flexibility v závislosti od špecifik členských štátov, resp. regiónov EÚ), do ktorých budú prostriedky koncentrované. Európska komisia navrhuje posilniť prístup strategického plánovania s cieľom maximalizovať vplyv politiky súdržnosti EÚ na dosahovanie európskych priorit prostredníctvom spoločného strategického rámca, na základe ktorého si členské štáty pripravujú svoje hlavné strategické dokumenty pre implementáciu politiky súdržnosti EÚ. Hlavnými riadiacimi nástrojmi budú operačné programy. V kontexte prípravy operačných programov na programové obdobie 2014 – 2020 sa vláda SR plne stotožňuje s prioritami stratégie Európa 2020 a s ohľadom na svoje národné špecifiká podporuje v budúcom programovom období tie, ktoré sú kľúčové pre rozvojový potenciál regiónov SR. Pre operačné programy boli na národnej úrovni stanovené nasledovné tematické oblasti podpory, ktoré budú tvoriť východiskovú základňu budúcich operačných programov na národnej úrovni, prípadne regionálnej úrovni:

- **Základná infraštruktúra**

Podpora budovania infraštruktúry a s ňou súvisiacich podporných služieb ako súčasť komplexného prístupu je jednou z podmienok efektívneho a účinného rozvoja regiónov. Územie SR vykazuje medzi hlavnými príčinami nerovnomerného rozvoja regiónov a vzniku regionálnych rozdielov práve nedostatočnú vybavenosť územia infraštruktúrou. Preto je snahou SR posilniť svoje postavenie v európskom konkurenčnom prostredí vďaka primerane vybudovanej technickej, dopravnej, kultúrnej, zdravotnej a sociálnej infraštruktúre.

- **Ľudské zdroje, zamestnanosť a sociálna inklúzia**

Vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov (zdravá a kvalifikovaná pracovná sila) sú predpokladom udržateľného rastu a konkurencieschopnosti. Prioritne sa SR bude snažiť dosiahnuť sociálnu súdržnosť v regiónoch založenú na rovnosti príležitostí a na znižovaní chudoby. Z dlhodobého hľadiska bude veľkým prínosom zosúladiť ponuku vzdelávania s potrebami trhu práce, z krátkodobého hľadiska je nevyhnutné riešiť rastúcu nezamestnanosť zvlášť v kategórii mladých nezamestnaných a dlhodobo nezamestnaných osôb opatreniami na získavanie a udržiavanie pracovných návykov s cieľom ich začlenenia na trh práce. Osobitnú pozornosť chce SR venovať sociálnej inklúzii, najmä sociálne vylúčených spoločenských skupín.

- **Veda, výskum a inovácie s dôrazom na zelený rast**

Podporou vedy, výskumu, inovácií a kreatívneho priemyslu sa zároveň pomáha regiónom Slovenska na ceste k zvyšovaniu národnej prosperity, udržateľnému rastu a posilneniu konkurencieschopnosti regiónov a SR. Zintenzívnenie inovačných procesov, vrátane inovácií v službách a väčšie využívanie nielen nových informačných a komunikačných technológií, ale nových technológií vôbec, povedie k naplneniu národného cieľa – smerovanie Slovenska k vedomostnej ekonomike a spoločnosti. Dôraz bude SR klásť na zelený rast s cieľom využívať čistejšie zdroje rastu a rozvíjať zelený priemysel, služby, technológie a pracovné miesta, vrátane podpory prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch.

Uvedené tematické oblasti budú v podmienkach SR predstavovať jednotlivé operačné programy viacfondového charakteru s možnosťou vytvorenia osobitných prioritných osí pre EFRR, ESF a KF EÚ. S cieľom zabezpečenia účinnejšej implementácie politiky súdržnosti EÚ bude SR uplatňovať vyššiu flexibilitu v oblasti podpory rôznych kategórií regiónov, ako aj pri financovaní operácií oprávnených na podporu z iného fondu a mimo oprávneného územia operačného programu. Z pohľadu formy financovania sa bude v budúcom programovom období využívať

¹ Detailná analýza bola súčasťou Národného programu reforiem SR 2010 (schválený vládou SR uznesením č. 806 z 17. novembra 2010).

forma nenávratného finančného príspevku a vo väčšej miere, v porovnaní so súčasnosťou, forma návratnej pomoci. Nenávratný finančný príspevok sa bude používať predovšetkým tam, kde sa vytvára verejný statok a tam, kde z dôvodu vzniku negatívnych externalít a neschopnosti internalizovať celý zisk dochádza k zlyhaniu trhu. Verejné zdroje podporia takéto aktivity tak, aby sa ich úroveň priblížila spoločenskému optimu. Naopak, podniky a ich investori sú hlavnými nositeľmi rizika v hospodárstve, za ktoré sú odmenení ekonomickými ziskami. Preto by mala byť podpora komerčných projektov, rizikových projektov a projektov, ktoré by boli ekonomicky ziskové aj bez zásahu štátu, prednostne zabezpečená formou návratnej pomoci. Zároveň sa tak minimalizuje negatívne ovplyvňovanie hospodárskej súťaže a deformácia podnikateľského prostredia.

S cieľom presnejšej identifikácie pridanej hodnoty politiky súdržnosti v jednotlivých regiónoch SR by mali byť jej monitorovacie a hodnotiace systémy, vrátane merateľných ukazovateľov, orientované na výsledok. Vzhľadom na to je potrebné posilniť aj strategický a integrovaný prístup politiky súdržnosti prostredníctvom jednotlivých strategických dokumentov SR s dôrazom na využívanie vnútorného potenciálu jej regiónov. Z návrhu nariadení EÚ vyplýva potreba sústredenia finančných zdrojov do územia za účelom využitia jeho rozvojového potenciálu a zapojenia kľúčových aktérov, t. j. verejných a súkromných subjektov do procesov miestneho rozvoja. Na základe doterajších výsledkov analýz existujú v SR veľké disparity nielen medzi jednotlivými regiónmi, ale predovšetkým vo vnútri regiónu (vnútroregionálne rozdiely). Podpora z fondov spoločného strategického rámca na miestnej úrovni prostredníctvom prístupu LEADER sa javí ako vhodný nástroj pre riešenie tohto problému.

1. Pokračovanie vo fiškálnej konsolidácii orientovanej na ekonomický rast

Rozpočet verejnej správy na roky 2012 - 2014 predpokladá zníženie deficitu v roku 2012 na úroveň 4,6 % HDP. S cieľom ochrániť výdavky podporujúce ekonomický rast sú v rozpočte na rok 2012 zreteľné dve priority. Prvou je dopravná infraštruktúra, kde výdavky do cestnej a železničnej dopravy vzrastú z necelých 1,3 mld. eur v roku 2009 a v roku 2010 na približne 2 mld. eur v roku 2012. Druhou prioritou je vzdelávanie, keď objem zdrojov v regionálnom školstve na jedného žiaka rastie oproti minulému roku o 5,0 % a vo vysokom školstve o 4,7 % na jedného študenta. Vláda SR považuje za dôležité, aby aj v nasledujúcich rokoch boli dlhodobou a politickou prioritou výdavkovou oblasťou produktívne oblasti ako sú vzdelávanie, či dopravná infraštruktúra.

V nasledujúcich rokoch bude vláda SR pokračovať v konsolidácii verejných financií a v roku 2013 zníži deficit pod 3 % HDP v súlade s odporúčaniami Európskej rady. Keby nebola nutnosť znížiť deficit pod 3 % HDP, dôvera finančných trhov by sa pravdepodobne dala získať aj pomalším tempom krátkodobej konsolidácie výmenou za výrazný krok pre dosiahnutie dlhodobej udržateľnosti verejných financií (dôchodková alebo zdravotná reforma). Inak povedané, väčšia rozpočtová zodpovednosť by sa dosiahla nie na úkor krátkodobého rastového potenciálu, ale pomocou štrukturálnych opatrení. Vláda tiež prijme opatrenia na zníženie daňových únikov a efektívny výber daní. Vláda pripravuje konkrétne opatrenia zamerané na dosiahnutie vytyčených fiškálnych cieľov. Ich legislatívnu podobu pripraví a implementuje ešte v prvej polovici roka 2012.

Súčasná výška verejných príjmov a nemožnosť uskutočniť veľké štrukturálne zmeny na strane výdavkov v krátkodobom horizonte indikujú, že bude potrebné pristúpiť k zvyšovaniu verejných príjmov. Plánované príjmové opatrenia, ktoré uskutoční vláda v nadchádzajúcom období, sú podrobne zadefinované v doplnenom Programe stability, ktorý vláda predkladá spolu s týmto rozšíreným NPR.

Na strane výdavkov nie je ľahké v krátkom časovom horizonte uskutočniť systémové alebo štrukturálne opatrenia. Dôsledne sa zväžia potreby v oblasti kapitálových výdavkov v kontexte možností využívania fondov EÚ. Vláda SR bude ekonomicky a najmä cenovo efektívnejšie a transparentnejšie zabezpečovať investície a nákup tovarov a služieb z verejných zdrojov. Vláda SR môže obmedziť vyplácanie niektorých dávok a príspevkov pre nadpriemerne zarábajúce rodiny. Podniknú sa kroky na zabezpečenie finančnej a sociálnej udržateľnosti dôchodkového systému ako celku, teda jeho všetkých troch pilierov. Ďalšie úspory vláda SR predpokladá po reforme a audite štátnej a verejnej správy s cieľom znižovania výdavkov a zvyšovania kvality a dostupnosti jej služieb, napr. prostredníctvom centralizácie obstarávania či zriadenia štátnej realitnej agentúry.

V nasledujúcich rokoch sa predpokladá pokračovanie znižovania deficitu tak, aby sa zabezpečilo konsolidačné úsilie vo výške 0,5 % HDP ročne v súlade s ustanoveniami Paktu stability a rastu. Cieľová hodnota deficitu na rok 2014 bola preto stanovená vo výške 2,3 % HDP a na rok 2015 vo výške 1,7 % HDP. To si vyžaduje pokračovanie v konsolidácii verejných financií aj po roku 2013 tak, aby Slovensko smerovalo k svojmu strednodobému rozpočtovému cieľu v podobe štrukturálneho deficitu vo výške 0,5 % HDP.

Dôchodkový systém

Cieľom vlády SR je nastaviť taký dôchodkový systém, ktorý spoľahlivo zabezpečuje obyvateľov pred chudobou v starobe a poskytuje možnosť zachovania primeranej životnej úrovne v čase, keď fyzická osoba nemá možnosť zabezpečiť si krytie svojich životných potrieb z pracovných príjmov.

Z dôvodu zabezpečenia dlhodobej udržateľnosti dôchodkového systému vláda SR uskutoční jeho parametrické zmeny napríklad zmenou spôsobu zvyšovania dôchodkov a pristúpi k zavedeniu väzby medzi parametrami dôchodkového systému a demografickým vývojom. Zároveň postupne posilní princíp solidarity v priebežne financovanom dôchodkovom systéme. Vláda SR ustanoví minimálny dôchodok v závislosti od počtu odpracovaných rokov a opätovne v systéme starobného dôchodkového sporenia uplatní princíp dobrovoľnosti. Vláda SR zlepší fungovanie doplnkového dôchodkového sporenia. Vláda SR pristúpi k zjednodušeniu odvodového systému a k zníženiu jeho administratívnej záťaže.

2. Podpora rastu a konkurencieschopnosti

Zdravý a udržateľný hospodársky rast a zlepšenie konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky možno dosiahnuť najmä zdravým podnikateľským prostredím, inováciami, kvalifikovanou pracovnou silou. Okrem fiškálnej je nevyhnutné dbať aj na environmentálnu a sociálnu udržateľnosť.

2.1. Kvalitný ľudský kapitál

Kvalitný ľudský kapitál zvyšuje produktivitu hospodárstva a je nevyhnutným predpokladom pre dlhodobý ekonomický rast. Vzdelanie prináša aj individuálny a spoločenský prospech v podobe lepšej kvality života a zdravia. Vláda SR sa s cieľom skvalitniť ľudský kapitál zameria najmä na regionálne školstvo, vysoké školstvo a vedu a na oblasť ďalšieho vzdelávania.

2.1.1. Regionálne školstvo

Slovenský vzdelávací systém prehlbuje pôvodné nerovnosti žiakov skorou selekciou detí do vzdelávacích prúdov rôznej kvality a prispieva k autoreprodukcii vzdelávania, tzn. že deti kopírujú dosiahnutú úroveň vzdelania rodičov. V takomto školskom systéme majú deti zo sociálne slabších skupín, obzvlášť zo sociálne vylúčených spoločností, nízku šancu získať vzdelanie, lebo sú znevýhodnené kvôli svojej kultúrnej a jazykovej odlišnosti, umocnenej zlou socioekonomickou situáciou. Vláda SR zrovnoprávni financovanie pre druhý stupeň ZŠ a prvé štyri ročníky osemročných gymnázií. Vláda SR taktiež metodicky posilní výučbu v rámci systému nultých ročníkov základných škôl pre šesťročné deti, ktoré nedosiahli školskú spôsobilosť. Po absolvovaní nultého ročníka budú žiakom naďalej poskytované podporné jazykové programy slovenčiny. V roku 2012, v rámci Revidovaného národného akčného plánu Dekády začleňovania rómskej populácie na roky 2011 – 2015, schváleného vládou SR v auguste 2011, sa najmä:

- Vypracuje metodika celodenného výchovného systému a overí sa v praxi.
- Uskutoční kontrola prijímania žiakov do špeciálnych základných škôl.
- Vypracuje usmernenie odborných zamestnancov poradenských zariadení, s cieľom vylúčiť možnosti diskriminácie pri diagnostikovaní detí zo sociálne znevýhodneného prostredia.
- Podporí tvorbu a vydávanie učebníc a učebných textov v slovenskom a v rómskom jazyku.
- V štátnych vzdelávacích programoch rozpracuje priezovná téma multikultúrna výchova.

- Vypracuje model profesijných štandardov pre jednotlivé kategórie a podkategórie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov, vrátane profesijných štandardov pedagogických asistentov v materských, základných a v špeciálnych základných školách.
- Vypracuje model profesijného štandardu učiteľa – špecialistu na výchovu a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.
- Podporí účasť pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov na akreditovaných programoch kontinuálneho vzdelávania zameraných na rozvíjanie špecifických potrieb detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a podporu integrovaného vzdelávania.
- Podporí účasť pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov na akreditovaných programoch kontinuálneho vzdelávania zameraných na oblasť ľudských práv, práv národnostných menšín, práv detí, práv iných zraniteľných skupín a rodovej rovnosti, vrátane predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, homofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie.

V rámci riešenia problematiky zraniteľných skupín vrátane Rómov a lepšieho prístupu ku kvalitnému predškolskému a školskému vzdelávaniu v rámci Operačného programu Vzdelávanie budú v treťom štvrtroku 2012 zverejnené výzvy na vypracovanie národných projektov: dielne praktického výcviku, ďalšie vzdelávanie pre podporu nezamestnaných, sústava kvalifikácií, marginalizované rómske komunity - materské školy.

Zároveň v rámci riešenia problematiky zraniteľných skupín vrátane Rómov a lepšieho prístupu ku kvalitnému predškolskému a školskému vzdelávaniu v rámci Operačného programu Vzdelávanie budú v treťom štvrtroku 2012 zverejnené výzvy na vypracovanie dopytovo orientovaných projektov: marginalizované rómske komunity - strediská výcviku pre marginalizované rómske komunity a lokálne stratégie komplexného prístupu.

S cieľom zvýšiť účasť žien na trhu práce bude vláda SR podporovať predprimárne vzdelávanie v materských školách rozširovaním existujúcich foriem výchovy a vzdelávania. Rozšíri kapacity materských škôl vytváraním tried v priestoroch spĺňajúcich priestorové, hygienické a materiálne-technické požiadavky. V roku 2012 sa prijímú opatrenia, prostredníctvom ktorých sa hrubá zaškolenosť detí v materských školách zvýši zo súčasných 86 % na úroveň 88,5 %. Pre podporu tohto cieľa sa pripraví a uvedie do praxe aj národný projekt Marginalizované rómske komunity, materské školy, ktorý bude financovaný z Operačného programu Vzdelávanie.

V nasledujúcich rokoch sa budú prijímať systémové opatrenia tak, aby sa postupne, do roku 2020, dosiahla 95 % účasť detí od 4 rokov na predprimárnom vzdelávaní v materskej škole. Rozšíria sa najmä existujúce formy výchovy a vzdelávania o prípravné triedy materskej školy: o dennú, niekoľko hodinovú výchovu a vzdelávanie s možnosťou účasti zákonných zástupcov na výchove a vzdelávaní, ako aj o predškolské vzdelávanie na niekoľko dní v týždni a o tzv. kontajnerové materské školy. V spolupráci so zriaďovateľmi materských škôl sa budú rozširovať kapacity materských škôl zriaďovaním nových tried napr. v priestoroch základných škôl, prípadne v iných vhodných priestoroch zriaďovateľov.

Základným pilierom znalostnej spoločnosti a ekonomiky sú výchova, vzdelávanie, veda, výskum a inovácie, informatizácia a digitalizácia. V školstve považuje vláda za rozhodujúce zabezpečenie výraznejšej úlohy a postavenia učiteľov všetkých stupňov škôl v spoločnosti, preto okrem odborného a sociálneho aspektu sa musí zvýrazniť aj ich celospoločenská pozícia, t. j. politická, odborná a laická podpora učiteľskej profesie a samozrejme aj jej finančné ohodnotenie a zvýšenie spoločenského postavenia. Preto bude systémovo riešiť zlepšenie odmeňovania pedagogických, odborných a nepedagogických zamestnancov podľa ich kvality a v závislosti od možnosti štátneho rozpočtu.

Vláda SR bude pokračovať v zavádzaní systému interného aj externého hodnotenia kvality škôl, ktorý bude zameraný na zlepšenie kvality výchovy a vzdelávania a ich riadenia, umožní regionálne aj celoslovenské porovnávanie pridanej hodnoty vzdelávania v jednotlivých školách a verejnosti poskytne dôveryhodné a zrozumiteľné informácie o kvalite jednotlivých škôl. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR bude v najbližších rokoch realizovať spustený program rozširovania skúseností najlepších učiteľov, ktorého cieľom je podpora najlepšej praxe.

V kompetencii vlády zostane právomoc posúdiť a potvrdiť súlad obsahu učebníc so štátnymi vzdelávacími programami a zavedenie Národného registra učebníc. Prioritou v roku 2012 bude aj zabezpečenie ďalších licencií na sprístupnenie digitálnych rozmnoženín nových reformných učebníc a tiež zabezpečenie elektronických verzií ďalších nových reformných učebníc pre slabozrakých a nevidiacich žiakov.

Vláda SR postupne od roku 2012 zabezpečí užšie prepojenie odborných škôl s praxou. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny upraví kompetencie jednotlivých subjektov zapojených do odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce s cieľom posilniť existujúce nástroje koordinácie pre podporu a zabezpečenie kvality štúdia v študijných a učebných odboroch, ktoré sú požadované trhom práce. Sekundárne sa týmto opatrením bude reagovať na riešenie situácie v prípade nadbytočných odborov vzdelávania, o absolventov ktorých nemá trh práce záujem.

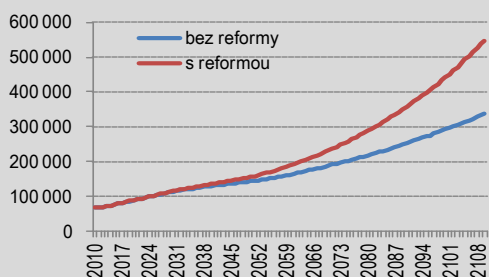
Prijatím novely zákona o odbornom vzdelávaní a príprave sa v roku 2012 zlepši zapojenie zamestnávateľov a zamestnávateľských zväzov do systému odborného vzdelávania a prípravy. Hlavným cieľom je, aby sa odborná prax vo väčšej miere vykonávala priamo v podnikoch. Vytvoria sa legislatívne podmienky pre zvýšenie motivácie súkromného sektora finančne participovať na odbornom vzdelávaní a príprave a na podpore vykonávania praktického vyučovania žiakov odborných škôl na pracoviskách fyzických alebo právnických osôb. Vláda bude podporovať využívanie moderných technológií inovačným spôsobom, s cieľom zvýšiť efektívnosť poskytovaných vzdelávacích služieb a s ohľadom na trendy vo vyspelých krajinách.

Vláda SR doladí aj normatívny systém financovania, ktorý splnil svoju racionalizačnú úlohu, ale viedol aj k javom negatívne ovplyvňujúcim kvalitu a štruktúru škôl. V spolupráci so zriaďovateľmi sa podporí optimalizácia siete škôl a školských zariadení. Počet učiteľov v regionálnom školstve bude nastavený tak, aby pružnejšie reagoval na vývoj demografie.

BOX – Vplyv zlepšenia v prieskume PISA na HDP

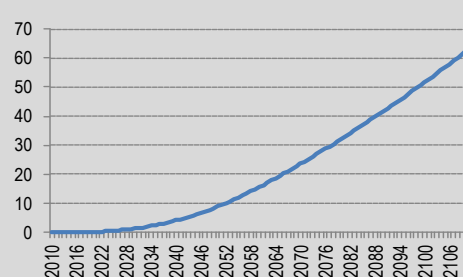
Štúdie zamerané na ekonomické modelovanie vplyvu kognitívnych zručností na ekonomický rast hovoria, že aj malé zlepšenie v zručnostiach pracovnej sily môže mať výrazný vplyv na budúcu prosperitu. Vláda SR si dala v Národnom programe reforiem (NPR) SR za cieľ zlepšiť výsledky slovenských žiakov zo súčasných 488 bodov na 505 bodov do roku 2018. S využitím upraveného modelu OECD sme vypočítali, že naplnenie cieľa vlády pri kvalite základného vzdelávania (t.j. lepšenie zo 488 na 505 bodov v prieskume PISA do roku 2018 a lineárne pokračovanie v tomto zlepšovaní až do roku 2030 na 528 bodov) by nám kumulatívne do roku 2090 prinieslo v súčasnom vyjadrení až 345 miliárd eur na vyššom HDP (ide o súčasnú hodnotu všetkých budúcich príspevkov reformy k HDP počas života generácie narodenej v roku 2010).

Projekcia reálneho HDP (EUR)

Zdroj: OECD, IF

Príspevok reformy k HDP (%)

Zdroj: OECD, IFP

Prínosy uvedenej reformy by sa v čase prejavovali postupne. Prvých dvadsať rokov by podľa modelu trvala samotná implementácia reformy spolu s časom, kedy sa pozitívne prejaví na výsledkoch žiakov. Počas týchto rokov je preto vplyv reformy na ekonomický rast minimálny. Pozitívny vplyv začína narastať, keď na trh práce postupne vstupujú prví absolventi, ktorí získali vďaka reforme vyššie zručnosti. Následne sa vplyv ešte zvyšuje, lebo určitý čas trvá, kým sa v ekonomike plnohodnotne prejaví nové zručnosti zamestnancov prostredníctvom vývoja a využitia nových technológií. Reformný scenár z NPR by znamenal, že v roku 2030 by sme mali HDP vyššie o 1,3 %, v roku 2050 už o viac ako 9 % a v roku 2090 až o takmer 42 % v porovnaní so scenárom bez reformy.

Viac informácií: [Komentár IFP: Kvalitnejšie základné vzdelávanie môže zvýšiť HDP v roku 2050 až o 9 %](#)

2.1.2. Vysoké školstvo a veda

Zabezpečenie kvality

V rámci vysokoškolského vzdelávania vláda SR uskutoční najmä reformu akreditácie vysokých škôl a zvýši kvalitu akademických špičiek. Akreditačná komisia bude výraznejšie motivovaná, aby skúmala reálny výkon a kvalitu garantujúceho tímu namiesto ich titulov. Garantovanie štúdia už nebude viazané na jednu osobu, ale na kolektív vysokoškolských učiteľov spĺňajúcich stanovené kritériá. Cieľom je stabilizácia situácie a zabránenie stavu, kedy sa vypadnutím jedného človeka (garanta) môžu znefunkčnit' kvalitné študijné programy. Zároveň to zvýši objektivnosť, ako aj náročnosť akreditácie, keďže nebude stačiť „kúpiť“ jedného profesora.

Akreditácia študijného programu (v súčasnosti ich je takmer 8000) sa zmení na akreditáciu študijného odboru (v súčasnosti 364), vďaka čomu bude môcť vysoká škola pružne otvárať nové študijné programy v rámci akreditovaného študijného odboru. Súčasne to bude znamenať výrazné zníženie informačnej nerovnosti a prehĺbenie konkurencie. Pre akreditáciu bude rozhodujúce, aby členovia garantujúceho tímu boli z vedeckého hľadiska medzinárodne rešpektovanými osobnosťami. Bude sa skúmať cez porovnanie (benchmarkovanie) publikačných a citačných kritérií s medzinárodnými štandardmi v danom odbore.

Na získanie vedecko-pedagogických titulov profesor a docent bude potrebné splniť náročnejšie, najmä publikačné kritériá, odvíjajúce sa od medzinárodného štandardu v danom odbore. Zároveň sa vytvoria mechanizmy, aby excelentní akademici spĺňajúci tieto kritériá mohli s čo najmenšími prekážkami obsadiť funkčné miesta profesorov alebo docentov. „Odpojením“ priameho napojenia akreditácie na tituly sa stratí motivácia vyrábať umelo profesorov a docentov len pre účely akreditácie, čo nepriamo posilní ich kvalitu. Akreditačná komisia bude výraznejšie motivovaná, aby skúmala reálny výkon a kvalitu garantujúceho tímu namiesto ich titulov.

Zmení sa charakter a v nadväznosti na to sa predĺži dĺžka externého štúdia. Vláda SR zároveň predloží na verejnú diskusiu návrh, aby štandardné externé bakalárske štúdium trvalo 4 roky a magisterské 3 roky. Primerane dĺžke štúdia sa upraví strop pre poplatky tak, aby celkový strop za celé štúdium zostal rovnaký. Samotné predĺženie dĺžky štúdia bez zmeny pedagogického procesu by výsledky neprineslo. Preto vláda SR sprísni pravidlá pre posudzovanie externého štúdia zamerané na to, do akej miery vysoké školy zabezpečujú primeraný objem kontaktnej výučby, respektíve na jej nahradenie kvalitnými formami elektronického vyučovania.

Financovanie

Časť inštitucionálneho financovania vysokých škôl určená na financovanie výskumu bude rozdeľovaná prevažne na základe medzinárodne uznaných výsledkov, ktoré vo väčšine odborov predstavujú publikácie a citácie v medzinárodne uznávaných časopisoch a vedecké monografie v renomovaných zahraničných vydavateľstvách. Financovanie vzdelávania bude upravené tak, aby nemotivovalo vysoké školy k udržiavaniu nekvalitných študentov. V rámci reformy financovania výskumu budú mať nárok na štátny príspevok všetky kvalitné výskumné inštitúcie bez ohľadu na ich právnu formu. To bude v prípade súkromných vysokých škôl znamenať, že rovnako ako dnes verejné vysoké školy dostanú príspevok odvodený od výsledku hodnotenia výskumu. Vláda SR bude analyzovať otázku zrovnoprávnenia financovania vzdelávania na verejných a súkromných vysokých školách.

Bude sa pokračovať v reforme systému inštitucionálneho a grantového financovania výskumu. O prostriedky na výskum sa budú uchádzať všetky inštitúcie, teda verejné aj súkromné vysoké školy, Slovenská akadémia vied a verejné aj súkromné výskumné organizácie v súlade s princípmi štátnej pomoci. Zvýši sa podiel projektového financovania. Inštitucionálne financovanie bude založené na princípe kombinácii krátkodobého a dlhodobého financovania, kedy bude úspešným inštitúciám na základe predchádzajúcich preukázateľných výsledkov pridelený určený objem prostriedkov na aktuálne a na dlhšie obdobie. V nadchádzajúcom období bude nutná aj investícia do vedeckej infraštruktúry, na čo by mali byť použité aj prostriedky zo ŠF EÚ. Aby sme motivovali návrat a zabránili odlivu najlepších mladých slovenských výskumníkov, vznikne nová schéma na podporu mladých slovenských vedcov. Systém bude motivovať k zvyšovaniu spolupráce pracovísk v rámci vysokých škôl a iných výskumných inštitúcií. Nový systém založený na súťažnom princípe zabezpečí

koncentráciu prostriedkov do náročných kvalitných projektov a povinné zapojenie kvalitných zahraničných hodnotiteľov do rozhodovania o nich. Zároveň vláda SR vytvorí podmienky na zvýšenie súkromného financovania výskumu.

Zefektívnenie čerpania eurofondov bude vláda SR realizovať predovšetkým prostredníctvom znižovania administratívneho zaťaženia školských a vedeckých pracovníkov. Ďalej sa zjednoduší a zefektívni komplikovaný a prebyrokratizovaný proces riadenia eurofondov v oblasti vzdelávania, výskumu a vývoja, ktorý je príčinou nízkej miery transparentnosti a zmysluplnosti čerpaných prostriedkov, ako aj veľmi slabého čerpania. Výsledkom bude obmedzenie priestoru pre korupciu a zvýšenie objemu reálne tečúcich zdrojov do vedy a vzdelávania.

2.1.3. Ďalšie vzdelávanie

Vláda SR bude rozvíjať princíp celoživotného vzdelávania s dôrazom na prepojenie jeho jednotlivých subsystémov – formálneho vzdelávania a ďalšieho vzdelávania – neformálneho a informálneho učenia sa. Osobitná pozornosť bude venovaná systému kariérového poradenstva ako podporného systému pre celoživotné vzdelávanie a budovaniu Národného kvalifikačného rámca pre transparentné uznávanie kvalifikácií na európskom trhu práce a pre posilnenie mobility pracovnej sily.

Pre zvýšenie dostupnosti a orientácie v oblasti ďalšieho vzdelávania pre dospelú populáciu vláda SR rozšíri Informačný systém ďalšieho vzdelávania, ktorý bude poskytovať občanovi lepší prístup k informáciám o možnostiach jeho permanentného vzdelávania sa. Posilnenie kvality vzdelávacích programov ďalšieho vzdelávania prostredníctvom akreditačného procesu prinesie vyššiu kvalitu a relevantnosť vzdelávania pre potreby trhu práce a pre rozvoj osobných záujmov jednotlivca. Ďalej budú vypracované kvalifikačné a hodnotiace štandardy Národnej sústavy kvalifikácií, v nadväznosti na Národnú sústavu povolání a Národný kvalifikačný rámec, pre účely zabezpečenia kvality a relevantnosti programov ďalšieho vzdelávania. Výsledkom bude pružná reakcia na potrebu meniacich sa zručností pre nové aj existujúce pracovné pozície.

Vláda SR systematicky rozvinie sieť oprávnených inštitúcií pre overovanie odbornej spôsobilosti pre potreby uznávania výsledkov ďalšieho vzdelávania. Cieľom je uľahčiť prístup k nadobudnutiu novej kvalifikácie na základe predošlej praxe alebo nadobudnutých vedomostí, zručností a spôsobilostí získaných vo vzdelávacích programoch ďalšieho vzdelávania. Vláda SR zvýši čerpanie štrukturálnych fondov pre oblasť rozvoja ďalšieho vzdelávania návrhom udržateľného finančného nástroja na podporu účasti dospelých na celoživotnom vzdelávaní. Rešpektujúc pritom možnosti disponibilných verejných zdrojov a potrebu zvyšovania kvalifikácie ľudí s nižším vzdelaním.

V oblasti kariérového poradenstva je cieľom vlády SR posilniť a systematicky rozvíjať kvalitu prípravy kariérových poradcov a poskytovanej poradenskej služby. Budú vytvorené nové vzdelávacie programy pre zabezpečenie odbornej prípravy poradcov v súlade s aktuálnymi potrebami zručností a spôsobilostí v tejto oblasti. Štandard kvality poradenskej služby bude nastavený pre súčasné potreby dospeléj populácie a implementovaný v existujúcich poradenských centrách.

2.2. Inovácie

Vláda Slovenskej republiky schválila v roku 2011 plán reforiem inovačného prostredia. Vzhľadom na zhoršujúcu sa relatívny aj absolútny stav inovačného prostredia je potrebné v nasledujúcich troch rokoch realizovať opatrenia tohto plánu ako aj ďalšie kroky smerujúce k posilneniu inovačnej kapacity. Harmonizovaná implementácia týchto oblastí je nutnou podmienkou k dobehnutiu ostatných členských štátov v dlhodobom raste, produktivite a životnej úrovni.

Financovanie

Grantový a podporný systém prejde komplexnou zmenou, ktorá vytvorí nástroje na systematickú podporu každej fázy vedeckého bádania (základný výskum, aplikovaný výskum, experimentálny vývoj v rámci univerzít aj firiem).

Vytvorí sa jasné, predvídateľné a rovnoprávne podmienky financovania aplikovaného výskumu a vývoja vo verejných organizáciách, vrátane SAV, aj súkromných firmách. Model financovania verejných výskumných inštitúcií sa prehodnotí s dôrazom na zvýšenie motivácie týchto organizácií zlepšovať spoluprácu so súkromným sektorom a pritiahnúť najkvalitnejších výskumníkov.

Efektívne využívanie Štrukturálnych fondov EÚ (ŠF EÚ) na financovanie inovácií nie je možné bez ich radikálnej debyrokratizácie, minimálne na úrovni operačných programov Výskum a vývoj a Konkurencieschopnosť a hospodársky rast. SR aktívne vstúpi do procesu evaluácie tohto programovacieho obdobia a prípravy ďalšieho tak, aby administrácia štrukturálnych fondov nebola neprímeranou záťažou pre vedecké tímy čerpajúce európsku podporu. Prostriedky štrukturálnych fondov EÚ budú použité aj na budovanie výskumnej infraštruktúry.

Spolupráca súkromného a verejného sektora

Na podporu efektívneho prenosu vedomostí a vedeckých objavov z verejných inštitúcií do súkromného sektora (univerzity a SAV) sa vytvorí pracoviská, ktoré administratívne zabezpečia kontakt s firmami a výmenu informácií. Zároveň sa vytvorí podmienky, ktoré umožnia lepšiu finančnú, organizačnú aj ľudsko-kapitálovú spoluprácu súkromného sektora a verejných výskumných organizácií cez partnerstvá, joint ventures a dlhodobé kontrakty.

Prehodnotia sa pravidlá a postupy ochrany duševného vlastníctva s dôrazom na ich efektívnosť a predvídateľnosť. Legislatíva sa upraví tak, aby zjednodušila a jednoznačne upravila ochranu duševného vlastníctva v prostredí akademických inštitúcií a verejných inštitúcií výskumu a vývoja. Predovšetkým by sa takýmto organizáciám malo umožniť vlastníť a licencovať patenty a úžitkové vzory, vkladať ich do samostatných právnych subjektov, v ktorých majú majetkovú účasť, a neobmedzene z nich tvoriť zisk.

Ľudské zdroje

Vznikne nástroj na podporu mladých slovenských výskumníkov a na pritiahnutie špičkových (slovenských) vedcov pôsobiacich v zahraničí na Slovensko. Je potrebné zvýšiť záujem ľudí inovatívne podnikáť. Jedným z nástrojov ako takúto mentalitu podporovať je systematické zakomponovanie výučby podnikania (vrátane výučby smerujúcej k daňovej disciplíne) do kurikula základných, stredných a vysokých škôl.

Podpora inovatívneho podnikania

Zlepší sa prostredie pre vznik nových inovatívnych start-up a spin-off prostredníctvom administratívnej podpory transferov technológií z verejných inštitúcií vedy a výskumu a prepojením VŠ, SAV a technologických inkubátorov. Takéto inkubátory zapojené do medzinárodných sietí vzniknú pri vybraných verejných inštitúciách vedy a výskumu a klastroch firiem a informačne, administratívne a vybavením podporia začínajúce inovatívne podniky a vývoj v priemysle. Zjednodušením administratívy (stavebné povolenia, územné plánovanie) sa tiež podporí vznik a fungovanie high-tech klastrov. Cez medzinárodne úspešný a v mnohých krajinách implementovaný program podpory malých firiem (v USA nazývaného program SBIR) sa umožní experimentálny vývoj a realizácia inovatívnych riešení. Tento program poskytne začínajúcim podnikom granty pre vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti („proof of concept“) a nízkoúročené finančné prostriedky na vývoj prototypu.

Podpora výskumu a vývoja

Zriadi sa implementačná agentúra pre financovanie priemyselného výskumu, experimentálneho vývoja a inovácií v prostredí priemyselných podnikov. Vytvorí sa funkčný národný inovačný systém formovania centier na transfer vedomostí a technológií s budovaním vedecko-technologických parkov a formovaním vedomostného prostredia v rámci realizácie európskeho nadregionálneho projektu Dunajskej stratégie. Zmenou legislatívy sa nastaví také prostredie, ktoré bude výraznejšie motivovať súkromnú sféru na zvyšovanie výdavkov do výskumu, vývoja. To napomôže tvorbe prostredia a podmienok, ktoré znížia „únik mozgov“ zo Slovenska.

Koordinácia štátnej politiky

Keďže oblasť inovačnej kapacity organizačne spadá pod viacero rezortov, z hľadiska efektívneho využívania prostriedkov je nevyhnutné, aby existovala koordinácia agendy a politik na nadrezortnej úrovni. V nastávajúcom období bude túto úlohu plniť Rada vlády SR pre vedu, techniku a inovácie, okrem toho funguje exekutívna medzirezortná skupina, ktorá koordinuje a aktívne napomáha kvalitnej implementácii jednotlivých stratégií na každodennej, operatívnej úrovni.

2.3. Podnikateľské prostredie

Hlavné opatrenia na zlepšenie kvality podnikateľského prostredia budú zamerané na znižovanie administratívneho zaťaženia, ďalšie posilnenie transparentnosti ako aj podporu budovania a modernizácie dopravnej infraštruktúry.

2.3.1. Administratívne zaťaženie a regulácia

Do konca roka 2012 budú prijaté ďalšie opatrenia zamerané na minimalizáciu bariér vstupu do podnikania, stabilizáciu právneho prostredia, rozšírenia služieb e-Governmentu a zníženia regulačného zaťaženia vo všetkých fázach podnikania. Zníži sa administratívna náročnosť povolovacích konaní podľa novej diferenciacie stavieb vo väzbe na nové povolovacie postupy a bude tiež možné vydať povolenie v zrýchlenom konaní (za poplatok). Proces registrácie majetku sa zlacní a zrýchli znížením počtu úkonov. Prehodnotenie súčasnej metodiky hodnotenia vplyvov už existujúcej ale aj novej legislatívy na podnikateľské prostredie a dobudovanie analytických kapacít vrátane konkrétnych návrhov zlepši kvalitu predkladaných návrhov. Vláda bude ďalej vytvárať podmienky na zlepšenie komunikácie s podnikateľskými subjektmi pri príprave legislatívy s cieľom zlepšiť informovanosť podnikateľov. Rovnako sa upustí od povinnosti predkladania informácií, ktorými už štát disponuje (napr. výpis z obchodného registra). Vláda zabezpečí novelizáciu zákona o investičnej pomoci, ktorej hlavným cieľom bude zníženie minimálnej výšky investície.

Vo viacerých odvetviach, ktoré boli tradične monopolné, sa v poslednom období začína objavovať konkurencia. Výraznejší nástup konkurencie bude pomáhať zvyšovať kvalitu služieb a tlačiť na znižovanie cien v porovnaní s cenami monopolných subjektov. Ide napríklad o dodávku plynu, elektriny, telekomunikačných služieb, vrátane internetu a káblovej televízie, ale aj železničnej dopravy alebo poštových služieb. Úpravou legislatívy sa znížia bariéry pre vstup nových subjektov na tieto trhy. A naopak, tam kde sa konkurenčné prostredie nedokáže vytvoriť, bude vláda SR presadzovať silnú a kvalitnú reguláciu zo strany štátu. Tá by mala zamedziť monopolným podnikom zneužívať svoje dominantné postavenie na danom trhu na úkor ostatných podnikateľov a spotrebiteľov.

Slobodné povolania sú v súčasnosti relatívne prísne regulované, čo v niektorých prípadoch deformuje konkurenciu medzi poskytovateľmi týchto služieb. Je preto dôležité identifikovať a odstrániť tie neprimerané regulácie, ktoré predstavujú zbytočnú bariéru rozvoja hospodárskej súťaže, čo negatívne vplyva na cenu a kvalitu poskytovaných služieb. Tam, kde je to vhodné, treba preskúmať možnosti obmedzenia povinného členstva v profesijných komorách. Pri uvoľňovaní pravidiel treba dbať na zachovanie požadovaných kvalifikačných štandardov, na zabezpečenie kontroly kvality vykonávaných činností a na ochranu právom chránených záujmov.

Vychádzajúc z cieľov spoločnej obchodnej politiky EÚ (ako súčasť Stratégie Európa 2020) bude vláda SR presadzovať oprávnené záujmy SR pri rokovaniach o bilaterálnych a regionálnych dohodách o voľnom obchode so strategickými partnermi, pri využívaní nástrojov na ochranu obchodu ako aj pri prijímaní reforiem jednotlivých oblastí spoločnej obchodnej politiky EÚ. Vláda SR bude podporovať úsilie EÚ pri odstraňovaní obchodných bariér a zabezpečení lepšieho prístupu na trh tretích krajín.

Zjednotenie daní, odvodov a ciel

Vláda SR zjednotí výber daní a ciel a v ďalšej etape aj odvodov na jednotné miesta, ktorými budú zreformované súčasné daňové úrady, a zavedie spoločné ročné zúčtovanie dane z príjmu a odvodov. Zjednoduší daňové

priznania a obmedzí počet rôznych tlačív a výkazov. Vláda SR bude podporovať podnikateľské prostredie znižovaním administratívnej náročnosti formou systémového regulovania rozsahu vedenia účtovníctva, zostavovania účtovnej závierky a výročných správ. Vytvorenie finančnej správy postavenej na elektronickej komunikácii zníži administratívne zaťaženie daňovníkov a výrazne zjednoduší plnenie ich povinností. Vláda SR pristúpi k zjednodušeniu odvodového systému a k zníženiu jeho administratívnej záťaže.

2.3.2. Transparentnosť podnikateľského prostredia

Zavedie sa elektronický insolvenčný register, čím sa proces uspokojovania majetkových nárokov veriteľov, medzi ktorými je v nezanedbateľnej miere pravidelne štát a jeho inštitúcie, výrazne zefektívni, sprehľadní a v neposlednom rade sa zabezpečí takmer úplná publicita informácií o celom procese a priebehu konkurzného konania. Výsledkom zavedenia registra v zahraničí bolo spravidla zvýšenie výťažnosti konkurzných konaní. Novou právnou úpravou sa zavedú tiež predvídateľné a transparentné procesy s ukončením podnikania a spresní sa zodpovednosť členov štatutárnych orgánov obchodných spoločností, ktoré zanikajú.

Súčasťou tejto iniciatívy bude zváženie zavedenia registra diskvalifikovaných osôb, keďže z dlhodobého hľadiska sa ukazuje súčasné riešenie zodpovednosti štatutárnych orgánov, členov štatutárnych a dozorných orgánov spoločností ako nedostatočné, najmä vzhľadom na trendy zníženej dôvery v inštitút základného imania, ktoré má plniť úlohy vo vzťahu k ochrane veriteľov podnikateľských subjektov. Pri vytváraní registra diskvalifikácií sa bude vychádzať výlučne z objektívnych informácií, a to tak, aby sa zamedzilo možnosti, že register postihne aj slušných podnikateľov.

Vláda SR pripraví moderné a funkčné pravidlá verejného obstarávania, ktoré budú garantovať maximálnu mieru transparentnosti v záujme šetrenia verejných prostriedkov. Pri úprave pravidiel verejného obstarávania sa zároveň bude rovnako dbať aj na znižovanie administratívnej náročnosti verejného obstarávania.

2.3.3. Dopravná infraštruktúra

Ekonomický rozvoj Slovenska prináša zvyšujúce sa nároky na dopravnú infraštruktúru. Postupná zmena štruktúry hospodárstva a hlavne priemyslu uberá z výkonov železničnej dopravy, čoraz väčší podiel prepravy nákladov i osôb sa presúva na cesty. Pokrok dosiahnutý pri budovaní dopravnej infraštruktúry zaostáva za dynamikou rozvoja ekonomiky a rastom prepravných nárokov, obzvlášť po integrácii krajiny do EÚ, a predstavuje významnú bariéru rastu a rozvoja zamestnanosti, najmä vo východných regiónoch krajiny.

Cieľom vlády SR je kvalitná a dostupná dopravná infraštruktúra, ktorá podporí sociálnu inklúziu prepojením menej rozvinutých regiónov a umožní tak lepšie využívanie geografického potenciálu Slovenska. K tomuto cieľu budú smerovať investície do budovania novej ale aj modernizácie už existujúcej infraštruktúry.

V rokoch 2011 - 2014 sa predpokladá odovzdať do užívania 130 km diaľnic a rýchlostných ciest a 57 km zmodernizovaných železničných tratí. Intenzívna príprava prioritných úsekov má umožniť začatie výstavby spolu 240 až 287 km najpotrebnejších diaľnic a rýchlostných ciest, z toho najviac v roku 2014, kedy začne oprávnené obdobie čerpania fondov EÚ na programové obdobie 2014 – 2020. Podobne projekty modernizácie železničnej infraštruktúry budú pripravované tak, aby doprava v budúcom období bola pripravená využívať európske zdroje efektívnejšie a skôr ako v minulosti. Už vo fáze projektovej prípravy sa zvýši dôraz na efektívnosť a primeranosť navrhovaných riešení, aby v ďalšom období modernizácia hlavného železničného koridoru napredovala rýchlejšie a skôr sa dosiahli jej najvýznamnejšie prínosy.

Zvýšená pozornosť sa bude venovať aj obnove a modernizácii ciest I. triedy, na ktorých sa realizuje najväčší podiel výkonov cestnej dopravy. Dôležité je venovať sa aj zlepšovaniu kvality ciest vo vlastníctve samosprávnych krajov, obcí a miest. V rokoch 2012 a 2013 sa s podporou zdrojov EÚ zrealizujú projekty eliminácie bezpečnostných rizík na viac ako 500 kilometroch ciest I. triedy po celom Slovensku a zrekonštruje sa približne 40 cestných mostov. Parametre ciest sa tak posunú na úroveň adekvátnu ich súčasnému zaťaženiu, ktoré už

výrazne prevýšilo v minulosti projektované parametre. Modernizácie prinesú bezpečnejšie cesty do všetkých regiónov, nielen tam, kde sa v blízkej dobe pripravuje výstavba diaľnic.

Vláda posúdi tiež primeranosť a potrebnosť tých častí dopravnej infraštruktúry, ktoré sa v dôsledku štrukturálnych zmien v hospodárstve využívajú už len minimálne. Údržba a prevádzkovanie infraštruktúry, ktorá sa vôbec nevyužíva alebo využíva len vo veľmi obmedzenej miere, zbytočne odčerpáva zdroje potrebné na primeranú údržbu intenzívne využívanej a perspektívnej dopravnej infraštruktúry. Preto budú revidované skutočné potreby existujúcej infraštruktúry a určené zásady, na základe ktorých sa bude pristupovať k odpredajom, dlhodobým prenájmom alebo likvidácii nepotrebných častí verejnej infraštruktúry. To umožní postupne zníženie výdavkov, resp. ich presmerovanie na prevádzkovanie a udržiavanie zostávajúcej verejnej infraštruktúry, čím sa zvýši efektívnosť využívania verejných výdavkov.

Vláda bude analyzovať možnosti strategického partnerstva štátneho prevádzkovateľa nákladnej železničnej dopravy s cieľom dosiahnutia synergických efektov, získania dodatočných zdrojov na rozvoj a stabilizovania podielu železničnej nákladnej dopravy na prepravnom trhu. V záujme zvýšenia konkurencieschopnosti a atraktívnosti železničnej osobnej dopravy bude pokračovať projekt obnovy vozidlového parku s dodávkou 32 nových vozňových súprav, z toho dvanástich dieselových motorových jednotiek. V rámci tohto programu sa v priebehu dvoch rokov vymení až pätina vozňového parku využívaného regionálnymi a prímestskými vlakmi.

Vláda SR aktívnejšie podporí rozvoj verejnej dopravy a jej preferenciu pred individuálnou automobilovou dopravou, pričom sa bude snažiť najsilnejšie prepravné prúdy obslúžiť prednostne koľajovou dopravou. Táto je bezpečnejšia, menej zaťažuje životné prostredie a odbremeňuje preťaženú cestnú sieť. Tvorbou legislatívnych podmienok a aktívnejšou komunikáciou s vyššími územnými celkami a mestami sa bude presadzovať koordinácia a harmonizácia dopravných výkonov prímestskej autobusovej dopravy a regionálnej železničnej dopravy, čo by v nasledujúcich rokoch malo priniesť elimináciu súbehov dotovanej železničnej a autobusovej dopravy, a teda efektívnejšie čerpanie verejných zdrojov. Vláda bude zároveň podporovať rozvoj nemotorovej, predovšetkým cyklistickej dopravy.

Nadväzujúc na európsku stratégiu rozvoja dopravy, vláda zabezpečí vypracovanie sektorovej stratégie rozvoja dopravnej infraštruktúry s výhľadom do roku 2030, s cieľom zaistiť dlhodobý koncepčný prístup k rozvoju dopravnej infraštruktúry a stanoviť na základe transparentných a objektívnych kritérií prioritu jednotlivých projektov v oblasti rozvoja dopravnej infraštruktúry.

2.4. Zelený rast a energetika

Je dôležité, aby politiky na podporu ekonomického rastu boli dlhodobou udržateľné, a to nielen finančne a sociálne, ale aj environmentálne. Jeden zo spôsobov podpory dlhodobej konkurencieschopnosti je politika tzv. zeleného rastu, ktorá sa stala jednou z priorít stratégie Európa 2020 aj OECD. Využívanie čistejších zdrojov energie, ktoré zabráni environmentálnej degradácii, bude znamenať prechod na nízko-uhlíkové hospodárstvo a postupné znižovanie emisií skleníkových plynov aj znečistenia ovzdušia.

Emisie skleníkových plynov, ovzdušie

Približne 50 % celkových emisií v roku 2010 bolo produkovaných firmami v Systéme obchodovania s emisnými kvótami (ETS). V týchto sektoroch² možno vďaka znižujúcemu sa stropu na produkciu emisií a trhovým princípom predaja povoleniek očakávať ich ďalšie znižovanie nákladovo efektívnym spôsobom. V rámci plnenia národných cieľov znižovania emisií skleníkových plynov do roku 2020 bude SR naďalej kontrolovať tvorbu emisií v prevádzkach zaradených do EÚ ETS smerom k definovanému cieľu zníženia o 21 % v porovnaní s rokom 2005. Výzvu však predstavujú sektory mimo ETS: najmä sektor dopravy (kde emisie rastú najrýchlejšie), domácností a poľnohospodárstva.

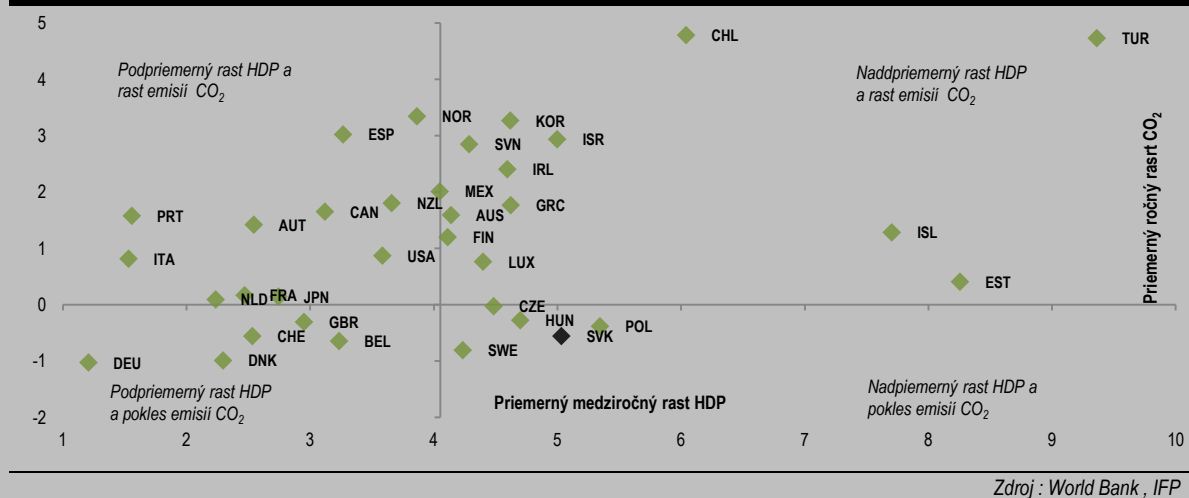
² Výroba elektrickej energie, vápenky, keramický priemysel, tehelne, sklárne, cementárne, výroba ocele a železa, papierné a rafinéria ropy.

BOX: Emisie a hospodársky rast na Slovensku

Oproti roku 1990 Slovensko znížilo celkové emisie o zhruba 41 % a emisnú náročnosť na polovicu, čím sa radí k najlepším v Európe. Toto zníženie dosiahlo najmä prirodzenou zmenou štruktúry hospodárstva a zmenami v palivovom mixe. Podstatou zeleného rastu je aj jeho oddelenie od produkcie emisií (decoupling). To sa do značnej miery podarilo aj Slovensku, ktoré sa v rokoch 1995 až 2007 umiestnilo v segmente s krajinami (graf nižšie), ktorých HDP rástlo nadpriemerne a zároveň boli schopné znižovať emisie. Aj pri silnom raste HDP v minulých rokoch emisie a spotreba elektriny stagnovali. Spôsobené to bolo najmä tým, že hlavné motory ekonomického boomeru v tomto období (výroba elektrotechniky a áut) nie sú emisne náročné. K podobným záverom prichádza aj Európske centrum znečistenia ovzdušia a zmeny klímy (2012), ktoré vo svojej najnovšej správe hodnotí Slovensko ako krajinu, s najväčším poklesom emisií v rokoch 2003 až 2007 v EÚ, napriek vysokému hospodárskemu rastu.

Rast emisií CO₂ a HDP v krajinách OECD (v %), 1995-2007

Zdroj: World Bank, IFP

Prvým krokom k zlepšeniu spolupráce a efektívnejšiemu riadeniu agendy zmeny klímy je schválený Návrh na inštitucionálne zabezpečenie plnenia cieľov v oblasti politiky zmeny klímy, ktorý definoval gestora témy (minister životného prostredia) ako aj zodpovednosť a úlohy jednotlivých rezortov. V kompetencii novovytvorenej Komisie pre koordináciu politiky zmeny klímy na úrovni štátnych tajomníkov, ako najvyššieho koordinačného orgánu, bude napríklad výberu nástrojov a opatrení na znižovanie emisií skleníkových plynov. V súčasnosti bude nevyhnutné tieto pravidlá implementovať do každodennej praxe.

V strednodobom horizonte už na plnenie ambiciózných cieľov EÚ nebudú stačiť prirodzene dosiahnuté redukcie emisií skleníkových plynov zo začiatku 90. rokov. Pre ďalšie znižovanie emisií bude nevyhnutné realizovať nákladovo efektívne opatrenia, ktoré nezaťažia hospodársky rast a zamestnanosť. Súhrn takýchto opatrení bude obsahovať Nízko-uhlíkovú stratégiu rozvoja SR do roku 2030 vrátane dopadovej štúdie, ktorá má byť pripravená do konca roka 2012. Opatrenia budú zahŕňať modernizáciu verejného osvetlenia, obmenu bielej techniky a iných spotrebičov, podporu modernizácie vozidlového parku a dopravnej infraštruktúry, ako aj intermodálnej a cyklickej dopravy.

Medzi základné podkladové analýzy pre prípravu Nízko-uhlíkovej stratégie budú okrem citlivostnej analýzy pre vybrané parametre (ceny palív, investičná náročnosť) a projekcií emisií skleníkových plynov aj krivky marginálnych nákladov znižovania emisií. Tie pomôžu pri výbere nákladovo najefektívnejšie redukčných opatrení v rámci Nízko-uhlíkovej stratégie. Skúsenosti z iných krajín naznačujú, že medzi najlacnejšie opatrenia (resp. opatrenia, ktoré predstavujú čistý prínos) patrí používanie úsporných žiaroviek, či zatepľovanie verejných a súkromných budov. Na druhej strane medzi najdrahšie opatrenia patrí používanie hybridných automobilov, alebo využívanie biomasy.

Vláda uskutoční reformu odpadového hospodárstva tak, aby v roku 2016 bolo znížené skládkovanie odpadov v prospech recyklácie odpadov alebo ich energetického využitia.

Implicitné zdanenie energií je v SR najnižšie spomedzi krajín OECD. Navyše v sektoroch mimo schémy ETS nie je známa cena uhlíka, ktorá by subjekty motivovala k efektívnemu znižovaniu emisií. Vláda SR zväží v týchto sektoroch zavedenie uhlíkovej dane.

Zvýšenému znečisteniu ovzdušia (prachovými časticami - PM10), ktoré prekračuje európske limity, čelia ľudia najmä vo veľkých mestách, čo zbytočne a relatívne výrazne zvyšuje úmrtnosť populácie. V najbližšom období bude preto potrebné zlepšovať kvalitu ovzdušia najmä optimalizáciou druhov a kvality palív v lokálnych kúreniskách s možnosťou ich kontroly, znižovaním podielu cestnej dopravy, lepším zabezpečením prachových zábran pozdĺž komunikácií, zavádzaním nízko-emisných kritérií pri verejnom obstarávaní, lepšiu informovať verejnosť, atď. Opatrenia budú obsiahnuté v Stratégii redukcie PM10.

Energetika

V oblasti energetiky je potrebné prijať Zákon o energetike a Zákon o regulácii v sieťových odvetviach, ktorý implementuje všetky požiadavky 3. energetického balíčka EÚ. Medzi najdôležitejšie opatrenia zákona patrí úplné oddelenie vlastníctva výroby a dodávky elektriny od prenosu elektriny a oddelenie výroby a dodávky plynu od prepravy plynu. Návrh zákona o energetike tiež posilní práva odberateľa elektriny a odberateľa plynu. Odberateľ bude mať možnosť zmeniť dodávateľa elektrickej energie a plynu v priebehu troch týždňov a bez poplatkov a tiež právo na konečné vyúčtovanie do šiestich týždňov po zmene dodávateľa a na relevantné údaje o spotrebe elektriny a plynu. Návrh zákona o regulácii v sieťových odvetviach podporí liberalizáciu a transparentnosť trhu s elektrinou a plynom, regionálnu a celoeurópsku spoluprácu a posilnenie právomoci a nezávislosti regulačného úradu.

Proces regulácie sieťových odvetví sa stransparentní zverejňovaním maximálneho množstva informácií vstupujúcich do cenových rozhodnutí, spresnením metodiky v regulačnej politike a ďalšími opatreniami, ktoré prispejú k väčšej dôveryhodnosti a nezávislosti Úradu pre reguláciu sieťových odvetví. Vláda bude podporovať zavedenie inteligentných rozvodných sietí, ktoré umožnia optimalizovať využívanie a efektívnosť nakladania s energiami aj integráciu energie z rôznych obnoviteľných zdrojov a taktiež zníženie emisií

Podpora OZE

Vláda SR bude realizovať ďalšie kroky na zastavenie neúmerneho zvyšovania koncových cien elektrickej energie v dôsledku silnej finančnej podpory obnoviteľných zdrojov energie (OZE) a kombinovanej výroby elektrickej energie a tepla (KVET). Doteraz prijaté opatrenia sprisnili pravidlá pre vyplácanie doplatku na takto vyrobenú elektrinu. V tejto snahe sa bude pokračovať novým nastavením podpory obnoviteľných zdrojov, čím sa zabezpečí dosiahnutie vytýčených cieľov nákladovo efektívnym spôsobom a zároveň sa zabráni neúmernemu zvyšovaniu cien elektrickej energie. Výkupné ceny by mali závisieť od potenciálu rozvoja jednotlivých typov OZE a mali by byť nastavené ako doplnok k ostatným environmentálnym opatreniam, ktoré môžu mať vplyv na rozvoj OZE (dotácie, ETS), aby nedochádzalo k prekryvaniu nástrojov. Výkupné ceny by takisto mali byť dostatočne flexibilné, aby reagovali na aktuálny trhový vývoj avšak aj dostatočne stabilné na prilákanie nových investícií. To sa dosiahne jasnými pravidlami pre zmeny výkupných cien. Tempo podpory plnenia cieľov sa zmení tak, aby bola väčšina podpory najmä na výrobu elektriny cielená bližšie k roku 2020.

Na Slovensku sa podporuje výroba elektriny z domáceho uhlia od roku 2005. Podporuje sa kompenzáciou nákladov na výrobu elektriny z domáceho uhlia zahrnutej v cene tarify za dodávku elektriny, ktorú platia odberatelia a priamou dotáciou z kapitoly Ministerstva hospodárstva SR určenou najmä na položky sociálneho charakteru ako je deputát pre dôchodcov atď. Vláda SR bude preto hľadať optimálne spôsoby podpory ťažby uhlia na Slovensku do budúcnosti s cieľom minimalizovať dosahy tejto podpory na cenu elektriny pre domácnosti, podnikateľov a životné prostredie.

3. Riešenie nezamestnanosti a sociálnych dôsledkov krízy

Slovensko patrí medzi krajiny EÚ s relatívne vysokou nezamestnanosťou, pričom ekonomická kríza prehĺbila tento problém. Znižovanie nezamestnanosti a rast zamestnanosti má okrem sociálneho rozmeru aj dôležitý vplyv na výkonnosť ekonomiky cez zvyšovanie účasti pracovnej sily a produktivity. Výzvou je najmä zlepšenie situácie na okraji pracovného trhu hraničiaceho s neaktivitou. S tým súvisiaca zamestnanosť mladých ľudí patrí medzi najnižšie v EÚ a bude jej venovaná náležitá pozornosť opatreniami politiky zamestnanosti ale aj v súvisiacich oblastiach ako je prepojenie vzdelávacieho systému s trhom práce. Okrem toho má Slovensko už niekoľko rokov najvyššiu mieru dlhodobej nezamestnanosti v EÚ a relatívne nízku mieru zamestnanosti starších ľudí. Zlepšenie situácie na trhu práce si tiež vyžaduje potreba znižovať regionálne rozdiely.

3.1. Zamestnanosť

Zmeny v oblasti pracovnoprávných vzťahov

Zmeny v právnej úprave pracovnoprávných vzťahov podporia vznik a udržateľnosť kvalitných pracovnoprávných vzťahov založených pracovnou zmluvou, ktoré musia tvoriť pilier ďalšieho rozvoja v tejto oblasti, pretože ich kvalita prispieva k celkovej stabilite a spokojnosti spoločnosti.

Trh práce nemožno redukovať len na operatívne sa spravujúci systém, ktorý rýchlo reaguje na zmeny na trhu tovarov a služieb. Preto okrem primeranej miery flexibility v pracovnoprávných vzťahoch je nevyhnutné zabezpečiť rovnovážny stav medzi ekonomickými potrebami zamestnávateľov a dostatočnou motiváciou, stabilitou a istotou na strane zamestnancov.

Osobitný význam pre zabezpečenie vyvážených a vzájomne sa rozvíjajúcich vzťahov má efektívny a proaktívny sociálny dialóg medzi zamestnávateľom alebo zástupcami zamestnávateľov na jednej strane a zástupcami zamestnancov na strane druhej. Kultúru práce neformuje len pracovné právo v SR, ale dôležité je aj dôkladné presadzovanie medzinárodných záväzkov SR v tejto oblasti.

V pracovnoprávných predpisoch sa upravia tie ustanovenia, ktoré nezodpovedajú požiadavke vyváženosti záujmov zamestnávateľov a zamestnancov, nezabezpečujú kvalitné pracovnoprávne vzťahy alebo sú prekážkou ich rozvoja, neposkytujú dostatočnú ochranu zamestnancom a bránia naplňovať poslanie sociálneho dialógu.

Hlavným krátkodobým cieľom vlády je zníženie vysokej nezamestnanosti s osobitným zreteľom na nezamestnanosť mladých ľudí, najmä absolventov škôl a riešenie dlhodobej nezamestnanosti.

Podpora zamestnanosti mladých

Na Slovensku dosahuje nezamestnanosť mladých ľudí viac ako 33 %. Takýto stav je odrazom nesúladu zručností a potrieb trhu práce, momentálne tiež nedostatočného dopytu po pracovnej sile, ale aj slabého rozvoja stratégií zamestnanosti pre mládež v minulosti. Predseda Európskej komisie José Manuel Barroso adresoval list viacerým krajinám EÚ s podobnými problémami s výzvou na konkrétne opatrenia. Vláda zriadila Akčný tím na riešenie nezamestnaných mladých ľudí a na podporu malých a stredných podnikov v Slovenskej republike, na ktorého zasadnutí sa zúčastnili aj zástupcovia Európskej komisie.

Medzi hlavné opatrenia na podporu zamestnanosti mladých ľudí do 29 rokov bude patriť zlepšenie prípravy absolventov škôl na vstup na trh práce a realokácia zdrojov zo štrukturálnych fondov.

Súčasná vláda okamžite po svojom nástupe vykonala revíziu doterajších krokov a v priebehu niekoľkých dní pripravila návrhy konkrétnych projektov, ktorých realizáciu dokáže spustiť už v roku 2012. V tejto súvislosti prijala silné politické rozhodnutia vedúce k návrhu na realokáciu európskych finančných zdrojov medzi vybranými

operačnými programami. Realizácia navrhovaných projektov závisí od rýchlosti schválenia navrhovanej realokácie. Cieľom navrhovaných projektov je zvýšiť zamestnanosť mladých ľudí do 29 rokov.

Aktívnou politikou trhu práce (AFTP) vláda podporí vznik pracovných miest vo verejnom i súkromnom sektore projektmi pre zamestnávateľov, ktorí vytvoria preukázateľne nové pracovné miesta s dôrazom na regióny s najvyššou mierou nezamestnanosti, tak, aby viac ako 50 % podporených pracovných miest bolo určených pre mladých ľudí do 29 rokov.

BOX – Vplyv zvýšenia zamestnanosti žien na HDP

Kým v EÚ 15 je podiel ekonomicky aktívnych žien na úrovni 66% zo všetkých obyvateľov nad 15 rokov, na Slovensku je tento podiel 61%. Pohľad na vekovú štruktúru naznačuje, že relatívne nižší podiel ekonomicky aktívnych žien v porovnaní s EÚ15 sa týka predovšetkým mladšej a staršej generácie. Naopak podiel žien na trhu práce vo veku 35-54 je dokonca v porovnaní s krajinami EÚ 15 vyšší. Hlavnými dôvodmi nízkej participácie žien je preto vysoký podiel nepracujúcich študentiek, nízky vek odchodu do dôchodku a nastavenie daňového systému a systému dávok, ktoré sú väčšou prekážkou v práci u slovenských žien ako je to v krajinách EÚ 15. **Podľa modelového odhadu IFP by zvýšenie participácie žien na úroveň priemeru krajín EÚ 15 zvýšilo HDP Slovenska o 1,6 p.b..**

Opatrenia na zvyšovanie participácie by mali byť v oblasti politiky podpory rodičov zamerané na väčšiu podporu výdavkov spojených so starostlivosťou o dieťa a podporu predškolských zariadení. V daňovej a odvodovej oblasti je dôležité zachovať čo najväčšiu mieru neutrality daňového zaťaženia druhého zarábajúceho v porovnaní s prvým zarábajúcim v rodine. Zároveň je potrebné v čo najväčšej miere zvýšiť flexibilitu počtu odpracovaných hodín na pracovisku a podporiť inštitút „telework“.

Viac informácií: [Komentár IFP 2011/13: Ženy by mohli pomôcť zvýšiť HDP o 1,6 %.](#)

Komplexná revízia aktívnych opatrení trhu práce

Aktívne politiky trhu práce (AFTP) prejdú revíziou, založenou na reálnom využívaní jednotlivých nástrojov a ich skutočnej efektívnosti. Vláda pritom položí dôraz na znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie. Systém bude zjednodušený najmä obmedzením počtu nástrojov a znížením administratívnej náročnosti pri implementácii AFTP. Zámerom je najmä prehodnotiť obligatornosť nástrojov tak, aby nedochádzalo k ich vysokej nákladovosti (efektívnosť) a zneužívaniu (účinnosť). Inštitucionálne skvalitnenie prinesie obmedzenie politických vplyvov na personálne obsadenie úradov práce, sociálnych vecí a rodiny.

V strednodobom horizonte sa zvýši dôraz na vzdelávacie programy a poradenstvo. Tie patria medzi najúčinnnejšie a to najmä v časoch vysokej nezamestnanosti. Bude ale potrebné budovať kapacity, ktoré zabezpečia účinnosť týchto programov. Systém vzdelávania a prípravy pre trh práce sa nastaví tak, aby sa zabezpečila vyššia flexibilita uchádzačov o zamestnanie na trhu práce a ich kratšia účasť na vzdelávaní v prospech rýchlejšieho zamestnania.

Súčasná absolventská prax, jeden z nástrojov AFTP, bude modifikovaná tak, aby sa viac zamerala na získanie odborných zručností a praktických skúseností absolventov škôl. Súčasne sa posúdi zavedenie finančného stimulu pre zamestnávateľa, ktorý vytvára podmienky pre zlepšenie kvality absolventov škôl. Zároveň sa rozšíri výkon absolventskej praxe aj u samostatne zárobkovo činných osôb.

Dnes neexistuje komplexná centralizovaná databáza uchádzačov o zamestnanie, ktorá by umožnila exaktne vyhodnotiť efektívnosť a účinnosť jednotlivých nástrojov a inštitucionálne nedostatky. Urýchlene dôjde k jej kompletizácii a prepojeniu so Sociálnou poisťovňou. Dostupnosť údajov umožní kvalitnejšiu analýzu čistej účinnosti a efektívnosti výdavkov. Jednotlivé nástroje AFTP a úrady práce budú hodnotené pravidelne.

Dlhodobá nezamestnanosť

Vláda za kľúčové považuje riešenie dlhodobej nezamestnanosti rozvinutými programami, ktoré vytvoria podmienky na zlepšenie prístupu k zamestnaniu znevýhodnených skupín na trhu práce. Dlhodobú

nezamestnanosť bude riešiť nástrojmi APTP, najmä zvýšením ich účinnosti u niektorých špecifických cieľových skupín a adresnými projektmi podporujúcimi vznik pracovných miest pre túto znevýhodnenú skupinu uchádzačov o zamestnanie. Posilní riešenie zamestnávania dlhodobo nezamestnaných ako komplexný problém prostredníctvom niekoľkých druhov politík a vytvorí podmienky na lepšiu uplatniteľnosť týchto osôb na trhu práce.

3.2. Sociálna inklúzia

Reforma sociálnych dávok

Vláda prehodnotí podporu rodín s deťmi s cieľom zvýšiť efektívnosť štátnej sociálnej podpory a komplexnou revíziou všetkých štátnych sociálnych dávok zjednodušiť štátnu sociálnu podporu z hľadiska ich počtu a administratívnej náročnosti. Vláda taktiež využije analytické nástroje založené na inteligentných technológiách na odhaľovanie neoprávnených platieb a bude tak predchádzať zneužívaniu dávkového systému.

Vláda podporí sociálnu inklúziu zefektívnením súčasných a zavedením nových nástrojov pomoci v hmotnej núdzi. Zámerom je nastavenie optimálneho mechanizmu na vyváženie aktívneho a motivačného princípu a vytváranie systémových predpokladov pre sociálnu inklúziu nízkopříjmových skupín obyvateľstva prostredníctvom aktivácie. Zjednoduší sa systém pomoci v hmotnej núdzi úpravou podmienok vzniku nároku, znížením administratívnej náročnosti správy agendy a výraznejšie sa prepojí poskytovanie dávky v hmotnej núdzi na aktivitu poberateľa.

Príspevok na bývanie sa môže vyčleniť zo systému pomoci v hmotnej núdzi a upraviť novou právnou úpravou, a to zavedením štátnej sociálnej dávky. Štát by touto dávkou prispieval na úhradu výdavkov spojených s užívaním bytu alebo rodinného domu pre vlastníkov ako aj nájomcov bytov alebo domov, ktorí sú na tento druh štátnej podpory vzhľadom na svoj príjem, ako aj náklady na bývanie odkázaní.

Podpora sociálne vylúčených spoločností

Vláda SR bude pokračovať v tvorbe a prijímaní koncepcných riešení problémov sociálne vylúčených spoločností (SVS) a marginalizovaných rómskych komunít začlenením efektívnych nástrojov zameraných na prekonávanie sociálneho vylúčenia v oblastiach zamestnanosti, zdravia, bývania a vzdelávania do systému príslušných verejných politík vrátane plánu ich dlhodobého financovania. Pri realizácii týchto politík bude vychádzať zo záväzkov obsiahnutých v Stratégii SR pre integráciu Rómov do roku 2020, na ktorej pod gesciou splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity participovala Svetová banka v spolupráci s Rozvojovým programom OSN, Nadáciou otvorenej spoločnosti a Združením miest a obcí Slovenska.

Vláda SR vytvorí predpoklady pre budovanie siete komunitných centier so zadanými štandardmi, ktoré musia spĺňať (napríklad vybavenie, definícia poskytovaných sociálnych služieb, atď.). *Finančné prostriedky z ESF už alokované na národný projekt „Štandardizácia služieb a rozširovanie siete komunitných centier pre marginalizované rómske komunity“ budú na tento účel naďalej viazané.* Podpora investičných projektov zameraných na budovanie, rekonštrukciu, modernizáciu a vybavenie komunitných centier je umožnená aj prostredníctvom Regionálneho operačného programu. Vláda bude taktiež klásť dôraz na systematickú podporu terénnej sociálnej práce v marginalizovaných komunitách prostredníctvom národného projektu „Terénna sociálna práca v obciach“ z finančných prostriedkov Európskeho sociálneho fondu.

Zabezpečenie dostupnosti a kvality sociálnych služieb

Vláda SR bude pokračovať v zlepšovaní kvality sociálnych služieb zefektívnením systému viaczdrojového financovania sociálnych služieb v záujme súčinnosti a previazanosti medzi verejnými financiami a inými zdrojmi. Vytvorí sa objektívnejšie podmienky na hodnotenie kvality poskytovanej sociálnej služby.

4. Modernizácia verejnej správy

Kvalita verejnej správy sa v ostatných rokoch ukazuje ako čoraz dôležitejšia téma pre ďalší rozvoj Slovenska. Cieľom vlády je budovať transparentnú a efektívnu verejnú správu. Jej modernizáciu bude vláda realizovať prostredníctvom zvýšenia transparentnosti, vymožitelnosti práva, elektronizácií a inštitucionálnej reformy štátnej správy. Odhliadnuc od veľkosti štátu je pre úspešné krajiny dôležitý dôraz na efektívnosť systémov. Na nej by malo byť založené prerozdelenie verejných zdrojov.

4.1. Inštitucionálna reforma štátnej správy

Indície aj prax ukazujú, že existuje veľký priestor na zvýšenie efektivity štátnej správy. Jej reformou by sa dosiahli výrazné úspory a zlepšenie kvality poskytovaných služieb. V rámci štátnej správy existuje priestor na ďalšiu redukciu počtu zamestnancov a zníženie výdavkov na nákup tovarov a služieb. Optimalizácia prebehne aj rušením resp. zlučovaním niektorých úradov.

Štátna správa na Slovensku zaostáva najmä vo využívaní nástrojov strategického manažmentu ľudských zdrojov. Dáta o využívaní merateľných indikátorov výkonu zamestnancov, organizácií a odmeňovania na základe výkonu sa nezberajú. Veľkou slabinou slovenského byrokratického aparátu je aj diskontinuita a obmeny vedúcich pracovníkov pri zmene vlád, čo nie je štandard v iných vyspelých krajinách. Budovaniu kvality verejnej správy nepomáha ani nízka priemerná mzda, ktorá nedokáže konkurovať súkromnému sektoru, špeciálne vo vysokokvalifikovaných pozíciách.

Efektívna, spoľahlivá a otvorená štátna správa – program ESO

Vláda SR prehodnotí súčasnú štruktúru orgánov štátnej správy s cieľom zefektívniť ich činnosť a prispieť k zníženiu výdavkov vynakladaných na ich činnosť. Zjednoduší kontakt občana so štátnou správou a zároveň zvýši transparentnosť a efektívnosť vynakladania verejných prostriedkov na štátnu správu. Občanovi i podnikateľovi sa tak umožní vybaviť svoje záležitosti prostredníctvom jedného obslužného miesta.

Vytvorí sa nová štruktúra orgánov miestnej štátnej správy, ktorej dôležitým princípom bude integrácia pôsobnosti tzv. špecializovanej štátnej správy do jednotného štátneho úradu na čele s predstaviteľom vymenovaným vládou. Táto štruktúra zachová odborné a personálne riadenie a zodpovednosť odvetvových ústredných orgánov štátnej správy. Dôjde k racionalizácii správy majetku štátu a jeho centralizácii.

Vláda SR jasne zadefinuje ciele, víziu a misiu pre štátnu službu ako celok, ako aj pre jednotlivé ministerstvá. Dobrá prax zo zahraničia ponúka viaceré príklady: redizajn existujúcich procesov s dôrazom na merateľnosť, zavedenie indikátorov výkonnosti, centrálného najímania, umožnenie flexibilnej pracovnej doby a miesta, či strategického rozvíjania talentov formou kvalitného interného vzdelávania.

Jedným z pozitívnych efektov reformy štátnej správy by malo byť, že sa stane atraktívnym miestom pre prácu pre najlepších odborníkov na Slovensku. S cieľom posilniť analytické kapacity štátu a zvýšiť kvalitu fungovania verejnej správy je potrebné, aby v štátnej správe pracovalo niekoľko desiatok najlepších odborníkov. Jedným z krokov týmto smerom sú analytické útvary, ktoré sa začali vytvárať na kľúčových rezortoch. Ich úlohou je analytické rozpracovanie navrhnutých opatrení a ich prepojenie na rozpočet, monitoring a hodnotenie. Mali by existovať minimálne na všetkých ekonomických a sociálnych ministerstvách. Okrem už existujúceho Inštitútu finančnej politiky na Ministerstve financií sa zatiaľ podarilo vytvoriť analytické útvary na Ministerstve hospodárstva (Inštitút hospodárskych analýz), Ministerstve životného prostredia (Odbor ekonomických nástrojov a analýz), Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny (analytické centrum) a Ministerstve dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja (Inštitút stratégie) a Ministerstve zdravotníctva (Odbor analýz, koncepcií a stratégií v zdravotníctve). Vláda bude pokračovať v posilňovaní a budovaní takýchto útvarov aj na ostatných ministerstvách, najmä na Ministerstve školstva, vedy, výskumu a športu, Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny a Ministerstve dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja.

Analytické kapacity je potrebné systematicky budovať aj na Úrade vlády SR, kde vznikne útvar zložený zo skúsených odborníkov pre jednotlivé oblasti v agende vlády SR. Zloženie tímu bude kopírovať zloženie vlády SR. Takisto sa vybuduje silný analytický útvar zložený z absolventov štipendijného programu Štefánik, ktorý bude doplnený o ďalších odborníkov a bude uvedenému útvaru poskytovať nevyhnutnú analytickú podporu.

4.2. Elektronická verejná správa

Elektronická verejná správa umožňuje občanom a podnikateľom prístup k informáciám a službám, pričom najvýraznejším prínosom je zefektívnenie výkonu verejnej správy, zníženie administratívneho zaťaženia jednotlivcov a podnikateľov pri komunikácii s verejnou správou a zvyšovanie transparentnosti verejnej správy.

Najdôležitejšou úlohou súčasného obdobia je vytvorenie legislatívneho rámca a zadefinovanie podmienok pre všeobecný elektronický prístup k základným verejným službám s navzájom prepojenými registrami verejnej správy a umožnenie úplnej elektronickej výmeny údajov medzi občanmi, verejným a súkromným sektorom.

Je nevyhnutné prijať pripravený návrh zákona o elektronickej verejnej správe a o registroch verejnej správy, ktorý ustanoví všeobecnú právnu úpravu spôsobu výkonu verejnej moci elektronickou cestou, a tým umožní realizáciu elektronických služieb orgánov verejnej moci jednotným spôsobom, bez potreby výrazného zásahu (s výnimkou procesných predpisov) do každého osobitného právneho predpisu, ktorý upravuje v konkrétnych prípadoch tento výkon.

Spustilo sa pilotné testovanie centrálného meta-informačného systému, ktorý bude slúžiť na evidenciu a analyzovanie údajov o prevádzkovaných informačných systémoch verejnej správy. Bude podkladom k prijímaniu opatrení prispievajúcich k efektívnemu budovaniu integrovaného informačného systému verejnej správy a zlepšeniu účinnosti jeho služieb (interoperabilita). Je dôležité zabezpečiť, aby systém prešiel plynulo do ostrej prevádzky. Z hľadiska vzájomnej kooperácie informačných systémov je potrebné stanoviť základné princípy interoperability informačných systémov, ktoré napomôžu efektívnemu a jednoduchému prepájaniu informačných systémov jednotlivých úsekov verejnej správy na úrovni štátnej správy aj samosprávy.

Verejné služby budú dostupné viacerými elektronickými kanálmi, podporený bude najmä rozvoj funkcionalít Ústredného portálu verejnej správy a budovanie integrovaných obslužných miest. Posilnia sa aktivity v oblasti elektronickej štátnej správy, elektronickej kultúry, elektronickeho vzdelávania, elektronickej inklúzie a elektronickeho zdravotníctva. Pri implementácii elektronických služieb poskytovaných jednotlivými orgánmi verejnej správy sa bude postupovať v súlade s prioritami a časovým harmonogramom Operačného programu informatizácia spoločnosti. Primeraná pozornosť bude venovaná zabezpečeniu informačnej bezpečnosti. Návrh zákona o informačnej bezpečnosti zjednotí požiadavky a kompetencie, ktoré sa týkajú bezpečnosti informačno-komunikačných technológií.

Vláda SR taktiež zjednoduší procesný model administratívnych úkonov v jednotlivých situáciách z pohľadu občana aj podnikateľa. Minimalizujú sa administratívne bariéry pri podávaní daňového priznania pre zamestnancov, zjednoduší sa matričná agenda pre občanov pri viacerých životných situáciách (narodenie dieťaťa, uzavretie manželstva, rozvod, úmrtie člena rodiny) a pri zmene bydliska, zefektívni sa proces registrácie vozidiel.

4.3. Transparentné prostredie a vymožitelnosť práva

Vláda v boji proti korupcii použije zásadné systémové riešenia, ktoré sa uplatnia vo všetkých sektoroch verejnej správy. Vláda tak vytvorí prostredie, ktoré bude podporovať stabilitu demokratického a právneho štátu, sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky a pokroku. Ďalej zvýši efektívnosť nakladania s majetkom verejnej správy, poskytovania verejných zdrojov, najmä fondov EÚ a verejného obstarávania. Razantnejšie sa zakročí proti šedej a čiernej ekonomike, daňovým podvodom.

Vláda bude dbať, aby príslušné orgány dôraznejšie odstraňovali stále pretrvávajúce nedostatky a vážne negatívne javy v procesoch verejného obstarávania na všetkých úrovniach verejnej správy. Na tento účel sa plošne uplatní elektronické verejné obstarávanie, ktoré bude postupne centralizované, s cieľom zabrániť obchádzaniu súťaží a ich manipulácii. Súčasne vláda navrhne také zmeny vo verejnom obstarávaní, aby bol tento proces na jednej strane transparentný a zjednodušený, na druhej strane však dostatočne pružný.

Vláda vypracuje novú koncepciu stabilizácie a modernizácie súdnictva, ktorá bude plne korešpondovať s Ústavou Slovenskej republiky a odporúčaniami medzinárodných inštitúcií. Vytvoria sa predpoklady na obnovu dôvery v súdnictvo, zrýchlenie konaní a zvýšenie vymožitelnosti práva pre každého. Vláda vykoná podstatnú revíziu Občianskeho súdneho poriadku a naďalej bude pokračovať v elektronizácii súdnictva. Vláda posilní predpoklady pre nezávislosť sudcov pri ich rozhodovacej činnosti, zároveň však aj ošetrí vyvodzovanie zodpovednosti v prípade ich morálneho a odborného zlyhania. Bude pri tom vychádzať z odporúčaní medzinárodných inštitúcií, najlepšej praxe v zahraničí a dialógu s domácimi sudcovskými organizáciami. V súlade s harmonogramom bude pokračovať príprava právne záväznej elektronickej podoby Zbierky zákonov Slovenskej republiky ako oficiálneho zdroja práva v Slovenskej republiky.

4.4. Efektívnejšie zdravotníctvo

Slovensko napriek rýchlemu rastu výdavkov na zdravie v posledných rokoch naďalej výrazne zaostáva za výsledkami krajín EÚ. Výdavky na zdravotníctvo rástli na Slovensku výrazne rýchlejšie než v krajinách s podobnou úrovňou HDP na obyvateľa a EK očakáva, že ich rast do roku 2060 bude jedným z najvyšších v EÚ. Napriek tomu stúpala očakávaná dĺžka života pomalšie než priemer EÚ.

Vláda realizuje opatrenia na zvýšenie kvality života občanov prostredníctvom znižovania úmrtnosti, chorobnosti, trvalých a dočasných následkov chorôb a úrazov, poskytovaním účelovej, kvalitnej a efektívnej zdravotnej starostlivosti, pôsobením verejného zdravotníctva, podporou individuálnej a komunitnej starostlivosti o zdravie. Zlepšovanie mzdového ohodnotenia pracovníkov v rezorte zdravotníctva je jednou z priorit v zdravotníctve. Vláda v medziach ekonomických možností zavedie také mechanizmy do spôsobu riadenia a financovania rezortu, aby bol primeraný dostatok prostriedkov na zvyšovanie odmeňovania zdravotníckych pracovníkov.

Vláda zastaví zadlžovanie zdravotníctva, ktoré je hlavným dôvodom neuspokojivého stavu v zdravotníctve. Podporí optimalizáciu siete poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a zavedie prísnu kontrolu hospodárenia nemocníc, čím sa zabráni neúčelnému vynakladaniu finančných prostriedkov. Zvýši sa transparentnosť zaraďovania poisťencov na poskytnutie plánovanej zdravotnej starostlivosti do zoznamu zdravotnej poisťovne a skrátenie čakania na plánovanú zdravotnú starostlivosť po zaradení do zoznamu.

Informovanosť pacientov o kvalite poskytovateľov zdravotnej starostlivosti

Vláda SR bude podporovať zvyšovanie kvality v zdravotníctve prostredníctvom zavedenia zrozumiteľného systému merania kvality a akreditácie poskytovateľov vrátane nemocníc. Prijme nový rozšírený zoznam indikátorov kvality a zdefiniuje ich aj pre ďalšie medicínske odbory. Hodnoty indikátorov kvality poskytovateľov zdravotnej starostlivosti budú nastavené tak, aby na rozdiel od súčasného stavu skutočne a zmysluplne diferencovali poskytovateľov. Hodnoty indikátorov ako aj rebríčky kvality poskytovateľov zdravotnej starostlivosti budú zverejnené minimálne raz ročne v užívateľsky prijateľnej podobe s cieľom zvýšiť informovanosť pacientov. Raz za tri roky bude zoznam indikátorov revidovaný.

Lieková politika

Po schválení liekovej reformy, ktorá zavádza najmä generickú preskripciu, sprísňuje tvorbu cien liekov a definuje zásady transparentnosti orgánov liekovej politiky, bude potrebná ich precízna realizácia. Okrem toho, vláda SR bude dôsledne zohľadňovať mieru nákladovej efektívnosti liečby, ktorá sa už z pohľadu spoločnosti nepovažuje za prínosnú, a to prostredníctvom stanovenia akceptovateľnej ceny jedného kvalitného roku života (tzv. QALY). Zvýši sa úloha farmakoekonomického posúdenia lieku pri jeho zaraďovaní medzi hrazené lieky a pri stanovovaní

výšky úhrady. Zavedie sa povinnosť farmakoekonomického posudzovania lieku aj pri rozhodovaní o zvýšení úhrady alebo o rozšírení indikačného obmedzenia, nakoľko ide o zmeny, ktoré môžu mať zásadný vplyv na výdavky z verejného zdravotného poistenia a dôjde k revízii súčasne hrađených liekov na základe farmakoekonomických kritérií.

Ďalej sa posilní transparentnosť pri stanovení výšky úhrad zdravotných poisťovní a doplatku pacienta. Umožní sa odmietnuť úhradu z verejného zdravotného poistenia liekom, ktorých účinnosť nebola v dostatočnej miere podložená výsledkami klinických skúšok. Nové originálne lieky, ktoré nie sú registrované v žiadnom členskom štáte a súčasne sa vyznačujú rovnakou kombináciou liečiva, liekovej formy a množstva liečiva v jednej dávke lieku budú kategorizované dočasne na 2 roky, a pred uplynutím tohto obdobia bude pre zotrvanie lieku na trhu potrebné predložiť údaje o používaní lieku po jeho zaradení, jeho nákladoch a výsledkoch.

Taktiež sa zrýchli vstup generických liekov na trh a prehodnotí sa frekvencia zapracovávaní žiadostí o zmenu (zniženie) ceny liekov. Transparentnosť procesov sa ďalej zvýši zavedením povinnosti zverejňovať žiadosti, podnety a rozhodnutia vo veciach kategorizácie a úradného určovania cien na webovom sídle MZ SR. V porovnaní s inými typmi správnych konaní sa transparentnosť zásadne zvýši aj zverejňovaním odborných odporúčaní prijatých poradnými orgánmi na webovom sídle MZ SR. Zákonom a príslušnými vykonávacími predpismi sa stanovujú presné pravidlá kategorizácie, ktoré v čo možno najvyššej miere zamedzia subjektívnemu rozhodovaniu v procese kategorizácie liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín.

Zavedenie platieb za diagnostickú skupinu (DRG), kompenzácia rizika

Zavedenie platieb za diagnostickú skupinu a rozšírenie systému kompenzácie rizikovej štruktúry poisťencov, ktorý bude zohľadňovať individuálne riziko pomocou ukazovateľov jeho zdravotného stavu, sú dva začaté projekty, ktoré bude potrebné plne uviesť do praxe.

Systém DRG pridelí každému prípadu hospitalizácie dopredu stanovený objem financií na základe diagnózy, poskytnutých výkonov, veku, pohlavia, prítomnosti iných ochorení či komplikácií, a ďalších pozorovateľných kritérií. Každá nemocnica tak bude dostávať za rovnaký štandardný výkon pri rovnakej diagnóze rovnaký objem peňazí od zdravotnej poisťovne. Platbou za diagnózu sa zavedie transparentný systém financovania zdravotnej starostlivosti pre lôžkové zdravotnícke zariadenia, čím sa pristúpi k spravodlivejšiemu financovaniu u jednotlivých poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Vytvorením jednotnej platformy financovania poskytovaných nemocničných služieb formou DRG systému sa prispeje k možnosti porovnávania poskytovanej zdravotnej starostlivosti v jednotlivých zdravotníckych zariadeniach a získa sa širší rozsah informácií pre rozhodovanie a kontrolu.

Kompenzácia rizika poisťencov medzi poisťovňami sa rozšíri o diagnostické informácie získané na základe chronického užívania liekov (tzv. farmaceutických nákladových skupín (PCG)). Tým sa zmenší sa priestor na selekciu nízko nákladových poisťencov poisťovňami a zvýši motivácia poskytovať aj chronickú alebo nákladnú starostlivosť.

5. Obnovenie normálneho úverovania ekonomiky

Slovenský bankový sektor bol finančnou krízou zasiahnutý len okrajovo, čo dokumentovalo počas krízy viacero ukazovateľov: stále relatívne vysoký zisk sektora, vysoké tempo rastu úverov, stabilné úrokové sadzby z novoposkytnutých úverov ako aj stabilné sadzby na medzibankovom trhu. Príčinami priaznivého stavu sektora bol výrazný hospodársky rast ekonomiky, dlhodobá obozretná politika bánk pri poskytovaní úverov, nízka medzinárodná integrácia bankového sektora, čo spolu vyústilo do nízkej expozície voči rizikovým aktívam.

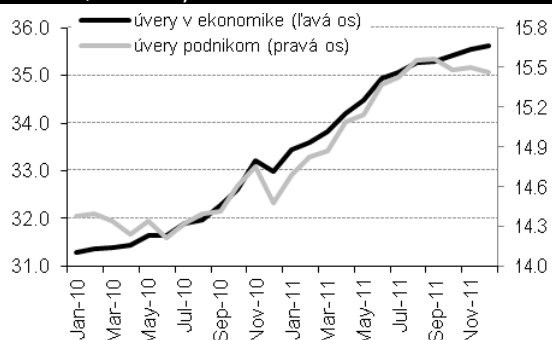
Aj výrazná recesia v roku 2009 postihla bankový sektor mierne. Zhoršený vývoj ekonomiky SR, premietnutý do rastúcej platobnej neschopnosti subjektov, sa prejavil iba mierne v niektorých ukazovateľoch bankovej štatistiky. Z dlhodobého hľadiska je dosahovaná miera primeranosti vlastného kapitálu k rizikovo váženým aktívam v slovenských bankách v priemere na úrovni 13%. NBS vo svojich analýzach slovenského finančného sektora

dokonca viackrát zdôraznila, že domáci bankový sektor dosahuje jednu z najvyšších úrovní priemernej hodnoty primeranosti vlastných zdrojov v rámci celej EÚ, čo ho robí odolným voči prípadnému negatívnemu makroekonomickému vývoju alebo nepriaznivému vývoju na finančných trhoch. Slovenský bankový sektor taktiež vykazuje vysokú mieru sebastačnosti z pohľadu likvidity, čo je dôsledkom financovania najmä prostredníctvom vkladov od domácich klientov. Pričom financovanie, ktoré je považované za menej stabilné, t. j. financovanie prostredníctvom vkladov materských spoločností alebo prostredníctvom získavania zdrojov pomocou finančných trhov, je oveľa menšieho rozsahu, ako je tomu v ostatných západoeurópskych krajinách.

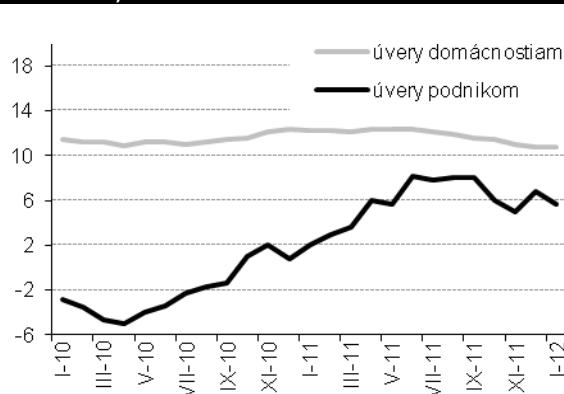
Slovensko vzhľadom na výrazný a relatívne stabilný rast úverov domácností ako aj podnikov a mnohé ďalšie faktory nepotrebuje prijímať zásadné opatrenia na zabezpečenie toho, aby bankový trh fungoval štandardne. Kapitálová primeranosť slovenských bánk je na dostatočnej úrovni, úvery domácnostiam si udržiavajú už niekoľko rokov rast nad 10 % medziročne, a úvery podnikom po miernom ochladení v roku 2010 rastú medziročne tiež o viac ako 5 %. Slovensko je po kríze jednou z najrýchlejšie rastúcich ekonomík celej Európskej únie a tento udržateľný rast nie je nijak limitovaný alebo brzdený sťaženým prístupom k úverovým zdrojom.

Úvery v ekonomike a úvery podnikom (stav ku koncu mesiaca, mld. eur)

Zdroj: NBS

Úvery domácnostiam a úvery podnikom (medziročná zmena v %)

Zdroj: MFSR

Aj napriek štandardne fungujúcemu úverovému trhu existuje niekoľko neefektívnych a trhové konkurenčné prostredie deformujúcich štátnych subvencií, ktoré budú revidované. Táto netrhová štátna podpora narúša zdravé konkurenčné prostredie, neprináša reálne výnosy pre klientov a v mnohých aspektoch pôsobí procyklicky. Ceny nehnuteľností aj s prispením týchto faktorov pred krízou výrazne rástli, pričom v čase krízy prišlo k miernemu poklesu cien. V súčasnosti sú však ceny nehnuteľností na Slovensku stále relatívne vysoké, najmä v pomere k príjmom.

Vláda SR taktiež zanalyzuje a vyhodnotí nastavenie bankovej dane najmä z hľadiska konkurencieschopnosti domáceho bankového sektora voči zahraničiu a prijme vyplývajúce opatrenia.

Pre rozvoj malého a stredného podnikania a uľahčenie prístupu k finančným zdrojom pripravila vláda SR trvalo udržateľný projekt určený na zlepšenie prístupu menších inovatívnych firiem k financiám. V spolupráci s Európskym investičným fondom spustila iniciatívu JEREMIE, ktorá je primárne zameraná na podporu malých a stredných podnikov (MSP). Začiatkom roku 2011 vstúpil Európsky investičný fond ako spoločník do Slovenského záručného a rozvojového fondu, čím sa vytvoril holdingový fond JEREMIE. Celkový rozpočet holdingového fondu JEREMIE 100 mil. eur bude použitý cez finančných sprostredkovateľov na tieto nástroje: nástroje rizikového kapitálu v objeme 31 mil. eur, portfóliové záruky v objeme 49,7 mil. eur a na pripravovaný nástroj portfóliový úver zdieľaného rizika vo výške 13,3 mil. eur.

Hlavným cieľom iniciatívy je poskytnutie rizikového kapitálu inovatívnym MSP s dobrým podnikateľským plánom a inovačnou myšlienkou s komerčným potenciálom. Implementácia JEREMIE v SR zahŕňa dlhové nástroje (bankové záruky a úvery) a kapitálové nástroje (rizikový kapitál), ktoré sa poskytujú MSP nepriamo,

prostredníctvom vybraných finančných sprostredkovateľov (komerčné banky, manažéri fondov rizikového kapitálu). Nástroje rizikového kapitálu sa primárne zameriavajú na podporu aplikovaného výskumu a vývoja a prenosu technologických poznatkov do praxe.

Zapojenie Európskeho investičného fondu ako manažéra a odborného garanta implementácie JEREMIE, ako aj zapojenie súkromných finančných inštitúcií a spolufinancujúcich súkromných partnerov, predstavuje skĺbenie verejných a súkromných prostriedkov (leverage), čo v konečnom dôsledku výrazne zvýši efektivitu a hospodárnosť pri nakladaní s verejnými zdrojmi. Revolvingový návratný charakter pomoci JEREMIE zároveň zabezpečí kontinuitu a dlhodobú udržateľnosť projektu aj po ukončení programového obdobia 2007 – 2013.

PRÍLOHA č. 1 – Národné ciele stratégie Európa 2020

Ukazovatele		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Cieľ 2020
	Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti (GAP)	SK	-	-	-	9,5	9,2*	7,4	0,0
	Efektívnosť výberu DPH (%)	SK	74	69	65	65	58	57	74
		EÚ22**	69	71	70	68	62	64	-
EÚ	Emisie skleníkových plynov mimo ETS (%) (%, zmena voči roku 2005)	SK	-	-2,2	-6,1	-8,2	-12,3	-	13,0
EÚ	Podiel OZE na hrubej konečnej spotrebe (%)	SK	-	6,2	7,4	8,4	10,3	-	14,0
		EÚ	-	8,9	9,7	10,3	11,7	-	20,0
EÚ	Konečná energetická spotreba (%) (%, zmena voči priemeru rokov 2001 - 2005)	SK	-	-4,7	-4,0	-1,7	-9,5	-1,6	-11,0
	Environmental Performance Index (EPI)	SK	64,0	64,8	66,1	66,3	66,6	66,6	68,3
		EÚ	61,4	61,7	61,1	62,5	62,7	62,7	-
EÚ	Predčasné ukončenie školskej dochádzky (%) (% z populácie vo vekovej skupine 18 - 24 rokov)	SK	6,3	6,6	6,5	6,0	4,9	4,7	6,0
		EÚ	15,8	15,5	15,1	14,9	14,4	14,1	10,0
	PISA (priemerný počet dosiahnutých bodov)	SK	-	482	-	-	488	-	505
		OECD	-	496	-	-	497	-	-
EÚ	Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie (%) (% vo vekovej skupine 30 - 34 rokov)	SK	14,3	14,4	14,8	15,8	17,6	22,1	40,0
		EÚ	28,0	28,9	30,0	31,1	32,3	33,6	40,0
	Citácie na výskumníka (%) (%, 100=priemer EÚ)	SK	39	44	41	44	-	-	70
		EÚ	-	-	-	-	-	-	-
EÚ	Výdavky na výskum a vývoj (%) (% HDP)	SK	0,51	0,49	0,46	0,47	0,48	0,63	1,0
		EÚ	1,82	1,85	1,85	1,90	2,01	2,00	3,0
	High-tech export (%) (% na celkovom exporte)	SK	6,4	5,8	5,0	5,2	5,9	-	14,0
		EÚ	18,7	16,7	12,7	12,7	13,6	-	-
EÚ	Miera zamestnanosti (%) (% vo vekovej skupine 20 - 64 rokov)	SK	64,5	66,0	67,2	68,8	66,4	64,6	72,0
		EÚ	68,1	69,1	70,0	70,5	69,1	68,6	75,0
	Miera dlhodobej nezamestnanosti (%) (% aktívneho obyvateľstva nad 15 rokov)	SK	11,7	10,2	8,3	6,6	6,5	9,2	3,0
		EÚ	3,7	3,7	3,1	2,6	3,0	3,8	4,1
EÚ	Populácia ohrozená chudobou a sociálnym vylúčením (%) (% populácie)	SK	32,0	26,7	21,4	20,6	19,6	20,6	17,2
		EÚ	24,7	24,9	24,9	24,5	23,1	23,5	19,4
	Doing Business (Svetová banka) (poradie v rebríčku)	SK	-	-	-	-	40	43	48
		EÚ	-	-	-	-	37	37	39
	Index regulácie trhu produktov (bodové hodnotenie)	SK	-	-	-	1,63	-	-	1,20
		OECD	-	-	-	1,41	-	-	-
	E-government index (%)	SK	-	37,3	44,8	-	58,3	62,0	90,0
		EÚ	-	46,3	53,3	-	62,5	69,1	-
	Korupcia (%)	SK	59	-	59	-	61	-	80
		EÚ	67	-	78	-	80	-	77
	Roky zdravého života (počet očakávaných rokov pri narodení)	SK	56,4	54,4	55,9	52,3	-	-	60,0
		EÚ	-	62,1	62,3	-	-	-	-

* Odhad

** Chýbajú krajiny: Nemecko, Francúzsko, Luxembursko, Holandsko, Slovinsko

Názov ukazovateľa	Definícia a zdroj
Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti (GAP)	Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti je rozdiel medzi aktuálnou hodnotou a dlhodobo udržateľnou hodnotou štrukturálneho primárneho salda. Dlhodobo udržateľná hodnota sa určuje na základe aktuálnej legislatívy a dlhodobých demografických a ekonomických prognóz ovplyvňujúcich príjmy a výdavky verejnej správy (implicitné záväzky), pričom do úvahy sa berú aj podmienené záväzky (napr. PPP projekty) Zdroj: OECD / Eurostat, výpočet MF SR
Efektívnosť výberu DPH	Efektívnosť výberu DPH = výber DPH / [(konečná spotreba domácností + tvorba hrubého fixného kapitálu verejnej správy + medzis potreba verejnej správy – výber DPH) * (základná sadzba DPH / 100)] Tento index porovnáva skutočný výber DPH s potenciálnym výberom DPH. Čím väčšia je hodnota indikátora, tým efektívnejší je výber DPH. Potenciálny výber DPH ukazuje, koľko sa dokáže vybrať DPH z makroekonomickej základne pri zdanení základnou sadzbou DPH. Zdroj: OECD / Eurostat, výpočet MF SR
Emisie skleníkových plynov mimo ETS	Emisie skleníkových plynov mimo ETS ako CO ₂ ekvivalent vyjadrujú percentuálnu zmenu voči roku 2005). Indikátor vyjadruje trendy agregovaných antropogénnych emisií CO ₂ , NO ₂ , CH ₄ , HFC, PFC a SF ₆ súhrnne nazývaných skleníkové plyny a vyjadrené ako CO ₂ ekvivalent. Celkové množstvo nezahŕňa emisie z využívania krajiny a lesov (LULUCF). Zdroj: Eurostat
Podiel OZE na hrubej konečnej spotrebe	Podiel konečnej energetickej spotreby z obnoviteľných zdrojov energie a hrubej konečnej energetickej spotreby. Konečná energetická spotreba z obnoviteľných zdrojov sa vypočíta ako súčet hrubej konečnej spotreby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, hrubej konečnej energetickej spotreby z obnoviteľných zdrojov energie určenej na výrobu tepla a chladu a konečnej energetickej spotreby z obnoviteľných zdrojov energie v doprave. Zdroj: Eurostat
Konečná energetická spotreba	Konečná energetická spotreba je rozdiel konečnej spotreby a konečnej neenergetickej spotreby. Konečná neenergetická spotreba sú energetické produkty použité ako surovina v rôznych odvetviach; tzn. nepotrebované ako palivo alebo netransformované na iné palivo. Konečná spotreba sa vypočíta ako hrubá domáca spotreba – transformácia (vstup) + transformácia (výstup) + reklasifikácia a spätné toky – spotreba energetického odvetvia – straty pri prenose a v rozvodoch. Zdroj: vlastný výpočet MF SR zo zdrojov ŠÚ SR
Trend EPI	Index environmentálnej výkonnosti zostavuje každé dva roky Yale a Columbia University v spolupráci so Svetovým ekonomickým fórom a Európskou komisiou. Ide o kompozitný indikátor zložený z 22 výsledkových sub-indikátorov, ktorý porovnáva 132 krajín v desiatich základných oblastiach environmentálnej výkonnosti. Zdroj: http://epi.yale.edu/
Predčasné ukončenie školskej dochádzky	Podiel populácie vo veku 18-24 rokov s najnižším vzdelaním (ISCED 0, 1, 2, 3C), ktorá nepokračuje v ďalšom vzdelávaní. Žiak nepokračuje vo vzdelávaní, ak sa počas posledných štyroch týždňov pred uskutočnením prieskumu nezúčastnil žiadneho typu vzdelávania, pričom sa nezohľadňuje relevantnosť vzdelávania pre súčasnú alebo budúcu prácu respondenta. Zdroj: Eurostat
PISA	Medzinárodné štandardizované hodnotenie vedomostí a zručností pätnásťročných žiakov. Hodnotí žiakov v troch oblastiach: v matematike, čítaní a prírodných vedách. Index je aritmetickým priemerom hodnotení v jednotlivých oblastiach. Zdroj: OECD
Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie	Podiel absolventov vysokoškolského štúdia vo veku 30-34 rokov pripadajúci na celkový počet obyvateľov rovnakej vekovej skupiny. Stupeň vysokoškolského alebo doktorandského štúdia zodpovedá úrovni ISCED 5-6. Zdroj: Eurostat
Citácie na výskumníka	Podiel počtu citácií v renomovaných medzinárodných časopisoch (databáza Web of Science) na počet výskumníkov v krajine (Eurostat). Ukazovateľ je vyjadrený relatívne k priemernej hodnote krajín Európskej únie. Zdroj: Web Of Knowledge (vyžaduje sa prístup), Eurostat, výpočty MF SR

Výdavky na výskum a vývoj	Percentuálny podiel celkových výdavkov na výskum a vývoj na HDP. Zdroj: Eurostat
High-tech export	Podiel high-tech exportov na celkovom vývoze krajiny. Produkty high-tech sú vybrané produkty nasledovných odvetví: letecký priemysel, počítače a kancelárske stroje, elektronické telekomunikačné zariadenia, farmaceutický priemysel, vedecké prístroje, elektrické stroje, chemický priemysel, neelektronické prístroje, zbrojný priemysel. Zdroj: Eurostat
Miera zamestnanosti	Podiel zamestnanej populácie vo veku 20-64 rokov na celkovej populácii rovnakej vekovej skupiny. Ukazovateľ zahŕňa celkovú populáciu žijúcu v samostatných domácnostiach, nezahŕňa kolektívne domácnosti ani obyvateľov penziónov, či ubytovní a internátov, ani hospitalizovaných v zdravotníckych zariadeniach. Zamestnaná populácia pozostáva z tých osôb, ktoré počas daného týždňa vykonávali hocikakú prácu za mzdu alebo zárobok po dobu aspoň jednej hodiny, resp. nepracovali, ale mali zamestnanie, v ktorom boli dočasne neprítomní. Zdroj: Eurostat
Miera dlhodobej nezamestnanosti	Podiel populácie nezamestnanej dlhšie ako dvanásť mesiacov napriek tomu, že si aktívne hľadá prácu, na aktívnej populácii vo veku nad pätnásť rokov, nežijúcej v kolektívnej domácnosti. Zdroj: Eurostat
Populácia ohrozená chudobou a sociálnym vylúčením	Indikátor predstavuje súčet ľudí, ktorí sú v riziku chudoby (po sociálnych transferoch) a/alebo sú materiálne deprivovaní a/alebo žijú v domácnostiach s veľmi nízkou intenzitou práce vyjadrený percentuálne na celkovej populácii. Riziko chudoby predstavuje počet osôb s ekvivalentným disponibilným príjmom nižším ako 60 % mediánu národného ekvivalentného disponibilného príjmu (po sociálnych transferoch). Materiálna deprivácia predstavuje podiel ľudí, ktorý si z nasledujúcich deviatich položiek nemôžu aspoň dovoliť aspoň štyri: i) platiť nájom a náklady na bývanie, ii) udržať v dome teplo, iii) čelia neočakávaným výdavkom, iv) jesť mäso, rybu alebo ekvivalentné množstvo bielkovín každý druhý deň, v) týždňovú dovolenku mimo domova, vi) auto, vii) práčku, viii) farebný televízor, alebo ix) telefón. Ľudia v domácnosti bez práce sú osoby vo veku 0 – 59 rokov žijúce v domácnosti, kde dospelí pracujú menej ako 20 % z celkového možného času počas predchádzajúceho roka. Zdroj: Eurostat/EU-SILC
Doing Business	Poradie krajiny v rebríčku Doing Business, ktorý meria reguláciu domácich malých a stredných firiem počas deviatich fáz ich životného cyklu: začiatok podnikania, vybavovanie stavebného povolenia, registrácia vlastníctva, získanie úveru, ochrana investorov, platenie daní, obchodovanie za hranicami, vymáhanie zmlúv a ukončenie podnikania. Dáta sú založené prevažne na domácich zákonoch, rôznych iných reguláciách a administratívnych požiadavkách. Zdroj: Svetová banka
Index regulácie trhu produktov	Hodnotenie krajiny v Indexe regulácie trhu produktov (Product Market Regulation Index). Meria reguláciu a bariéry v troch oblastiach: štátna kontrola, bariéry v podnikaní a bariéry pre obchod a investície (každá s tretinovou váhou). Index regulácie trhu produktov sa nezameriava len na podnikateľskú činnosť bežných podnikov, ale meria širšiu reguláciu (napr. regulácia sieťových odvetví). Zdroj: OECD
E-Government Index	Index sa pre danú krajinu vypočíta ako vážený priemer nasledujúcich troch indikátorov: dostupnosť e-governmentu (váha 50 %), využitie e-governmentu jednotlivcami (25 %) a využitie e-governmentu podnikmi (váha 25 %). Dostupnosť e-governmentu meria ponuku dvadsiatich základných služieb e-governmentu. Indikátor udáva podiel služieb dostupných prostredníctvom internetu z definovaných dvadsiatich verejných služieb. Aby bola služba považovaná za dostupnú, musí dosahovať určitý stupeň sofistikácie. Využitie e-governmentu jednotlivcami, resp. podnikmi merajú koľko percent ľudí, resp. podnikov využilo v posledných troch mesiacoch internet na komunikáciu s verejnými inštitúciami (získanie informácií z web stránky, stiahnutie oficiálneho formulára alebo zaslanie vyplneného formulára). Zdroj: Eurostat, výpočty MF SR
Korupcia	Ukazovateľ Korupcia je zostavený ako priemer dvoch indexov zameriavajúcich sa na rôzne druhy korupcie: Skúsenosť s korupciou medzi bežnou populáciou - prieskum Eurobarometra. Zameriava sa na jednotlivé sektory, ako napr. polícia, colná správa (v súčasnosti finančná správa), súdy,

	národní politici, regionálni politici, miestni politici, tendre, stavebné povolenia, podnikateľské oprávnenia, zdravotníctvo, školstvo, inšpekcia. Index vnímania korupcie (CPI) - Transparency International, meria vnímanie korupcie na základe 5-10 zdrojových prieskumov podnikateľov a expertov pre každú krajinu. Na Slovensku je zahrnutých osem prieskumov o vnímaní korupcie, 50% váhy sú názory podnikateľov, a 50% názory expertov. Zdroj: Transparency International, Eurobarometer, výpočty MF SR
Roky zdravého života	Počet rokov prežitých v dobrom zdravotnom stave, ktoré je možné očakávať pri narodení. Ukazovateľ kombinuje údaje o mortalite a morbidite v danej krajine. Dobrý zdravotný stav je definovaný neprítomnosťou invalidity alebo obmedzení v každodennom živote. Nazýva sa aj roky života bez hendikepu (disability-free life years, DFLY). Zdroj: Eurostat